

PANORAMA

Geïllustreerd Weekblad met Hollandschen en Maleischen tekst.

Onder redactie van

LIEM KOEN HIAN.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41

23 November 1935.

Jaargang IX No. 47

Rondblik

Deze week ving aan met een belangrijke gebeurtenis. Op 18 November toch traden de sancties tegen Italië, waartoe de Volkenbond besloten heeft, in werking. Voor het eerst heeft in de wereldgeschiedenis een dergelijke maatregel plaats gehad. Een boycott door het meerendeel van de landen op deze aarde uitgeoefend tegen een bepaald land, dat de beginselen van het moderne Volkenrecht heeft overtreden, is inderdaad iets nieuws. Maar deze sanctie maatregelen hebben niet alleen de bekoring van het nieuwe doch ook zijn zij buitengewoon belangrijk voor de verdere ontwikkeling van het onderling verkeer in de gemeenschap der volkeren. Mocht immers blijken, dat de toepassing van economische sancties—onder auspiciën van den Volkenbond uitgeoefend door zijne leden—doeltreffend, aldus dat het land tegen hetwelk zij worden gericht er door lam geslagen wordt en op die manier tot rede kan worden gebracht dan is daarmee aan de volkerengemeenschap een wapen gegeven van onschatbare betekenis. Indien eenmaal in de praktijk is aange-toond, dat sancties effectief zijn, dan spreekt het vanzelf dat daarvan ook een krachtige preventieve werking zal uitgaan. Het gevaar van een toepassing van sancties tegen Italië, leveren die sancties als resultaat op dat Italië murw wordt gemaakt, dan zullen in de toekomst die sancties inderdaad

een oorlog kunnen voorkomen. Want het is een feit, dat de moderne volkerengemeenschap dusdanig is geonstrueerd dat de leder. daarvan als klitten aan elkander hangen en absoluut op elkander zijn aangewezen. Door de nieuwste uitvindingen is de wereld heel klein geworden en alles en allen zitten zoo aan elkaar vast, dat degeen die het zou wagen om zich buiten die gemeenschap te stellen er direct het slachtoffer van zou worden. Een gezamenlijk boycott op economische gebied moet dan ook ook voor de betrokkene zeer funeste gevolgen hebben. Gelet op de huidige constructie van de zg. „familie der volkeren” moeten de sancties dan ook een niet te dragen leed opleveren. In dit verband mag de menschheid hopen dat de tegen Italië toegepaste sancties zullen geven datgene wat men er van verwacht.

*

De „bloedeloze” oorlog in Ethiopie duurt nog steeds voort. Italië schijnt toch niet dat succes te hebben gehad wat zij er van heeft verwacht. De oorlog is nu ruim 2 maanden aan den gang en slechts met moeite vorderen de Italianen. Vergissen wij ons niet dan hebben de Italianen zich in Rome herhaaldelijk blij gemaakt om een dooden musch. Adoea is gevallen, maar daarmee is Ethiopie nog niet veroverd. Dat men in Rome evenmin tevreden is over den gang van zaken

blijkt uit het terugroepen van generaal de Bono, de opperbevelhebber van de Italiaansche strijdkrachten in Abyssinië. Men heeft de pil verguld, de Bono is tot maarschalk bevorderd, maar daar is niemand die niet begrijpt, dat de Bono in de oogen van Rome heeft gefaald. Intusschen, zijn opvolger maarschalk Bodoglio is heusch niet te feliciteeren. Zoowat direct na de commandowisseling hebben de Ethiopiërs meer kamp gegeven dan gewoonlijk. En nu regent het nederlagen van de Italianen, als althans de berichten juist zijn. In het Zuiden moeten de Ethiopiërs zelfs verschillende strategische punten heroverd hebben en veel oorlogsbuit hebben gemaakt. Dat moet heelemaal niet prettig zijn voor den nieuwen opperbevelhebber van de Italiaansche troepen!

Wij zijn wel heel benieuwd naar de verdere ontwikkeling van dezen Italiaansch-Ethiopischen oorlog, vooral als de invloed van die sancties zich zal hebben doen gelden. Reeds nu merken wij niets meer van het brallend enthousiasme, dat in het begin van de campagne haast elken dag uit de berichten van Italiaanschen bron zoo luide klonk!

*

In Noord China wordt de situatie intusschen steeds ingewikkelder. De zg. autonomiebeweging laat dagelijks steeds meer van zich hooren. Natuurlijk accepteert niemand de bewering, als zoude deze beweging voorspruiten uit de behoeften en de wenschen van het volk zelve. Een ieder is er van overtuigd dat achter deze gansche poppekasterij wederom Japan zit. De actie van de opperofficieren van het Japansche Kwantungleger die in Mandsjoerija den boventoon voeren is te lang gevoerd en zij hebben te veel aan den weg getimmerd ter zake van hun streven om ook Noord China te gappen, dat hunne beweringen van dit oogenblik nog eenig geloof zouden krijgen.

Intusschen ontvangen wij hier in Indië de meest tegenstrijdige berichten omtrent de situatie in Noord China. Dan heet het dat reeds alle machthebbers in de Noordelijke Provincies het roerend eens zijn geworden om zich van China af te scheiden; dan weer komt het bericht, dat die machthebbers nog geheel op de zijde van Nanking staan.

De Nanking-Regeering heeft zich intusschen standvastig op het standpunt gesteld, dat Zij elke onrechtmatige beweging die gericht is op een losscheuring van China met geweld zal onderdrukken. Het doet weldadig aan dat ook in de loop van de week Zij daarvan niet is afgeweken. Het is zeer logisch dat Nanking probeert zooveel mogelijk een oorlog te voorkomen; China is op

dit moment nog niet klaar voor een oorlog met een sterken buitenlandschen vijand. Zij heeft nog wel eenige jaren noodig om de kracht te vinden zich in een oorlogsvontuur te begeven. Wij hebben echter zoo den indruk, dat in het uiterste geval, als er niets anders meer op staat, Nanking zich inderdaad met geweld tegen elke beweging die berekend is op een scheuring van China zal verzetten en dat Nanking daarvoor desnoods een oorlog met Japan aanvaardt.

Verschillende verklaringen worden voor deze resolute houding van Nanking gezocht. Er zijn er, die in deze houding den invloed zien van Engeland. Deze groep is er van overtuigd dat Engeland China bepaalde toezeggingen heeft gedaan ingeval van een gewapend conflict met Japan. Deze menschen meenen dat Engeland's buitenlandsche politiek thans geheel veranderd is nu in stede van Sir John Simon de zetel in Downing Street door Sir Samuel Hoare wordt bezet. Terwijl Sir John Simon er steeds op uit is geweest om Engeland zooveel mogelijk uit roebelingen te houden, moet Sir Samuel Hoare zich op het standpunt gesteld hebben, dat voor ailes de belangen van het Britsche Wereldrijk moeten worden behartigd. Daaruit verklaart men de besliste houding van Groot Britannië inzake het Italiaansche-Ethiopisch conflict, waarbij immers Italië de belangen van het Britsche Empirium in Afrika en aan de Roode Zee bedreigt. Daaruit verklaart men ook de inmenging van Groot Britannië in de Aziatische affaire waar Japan tracht China steeds maar meer territorij afhandig te maken, waardoor Japan op den duur de onbetwiste hegemonie in Azië zou verkrijgen. Die positie van Japan zou voor het Britsche Empirium onduelbaar zijn en daarom moet zij Sir Leith Ross naar China hebben gezonden met de welbekende gevolgen van de drastische Nankingsche monetaire maatregelen en een straffe houding tegenover de Japansche penetratie in China door middel van autonomiebewegingen etc., die alle uiteindelijk er op gericht zijn om een groot Rijk te stichten, in naam onafhankelijk doch in werkelijkheid niet meer dan een kolonie van Japan.

Andere weer zoeken de verklaring van de besliste houding van Nanking in de toepassing van sancties tegen Italië. Wij hebben hierboven in het kort uiteengezet hoe belangrijk die sancties in de praktijk kunnen zijn. Vooral voor Japan zouden economische sancties funest zijn. Japan is voor de voorziening van grondstoffen voor hare industrie geheel van het buitenland afhankelijk, Japan zelf is wat men noemt uitgeboerd. Op dit oog-

blik bezit zij een geweldige industrie, maar zonder grondstoffen ligt die industrie stil. Voorts is Japan voor den verkoop van de producten van hare in-cusorie ook volkomen op het buitenland aangewezen. Voor een zeer belangrijk deel leeft Japan momenteel van de inkomsten die zij uit den verkoop van industrie-producten aan andere landen verkrijgt. Een ieder weet hoe Japan er steeds op uit is om hare markten te vergrooten. Heel het economische bestel van Japan drijft op die export van industrie-producten. Men stelle zich eens voor dat in een eventueel door Japan uitgelokt conflict tegen dat land economische sancties worden toegepast, als bv. verbod van export van grondstoffen naar Japan en verbod van import van Japansche fabrikaten. Het gansche economische leven van Japan zou binnen een minimum van tijd lam geslagen worden. De industrie zou stopgezet moeten worden, de verkoop van fabrikaten naar het buitenland zou stil komen te liggen; de Japansche scheepvaart zou daarmede volkomen ontwricht raken. Kortom de gevolgen zouden funest zijn. De mogelijkheid van een toepassing van economische sancties tegen Japan zou inderdaad Nanking een hart onder den riem kunnen steken. En na het precedent tegen Italië is die mogelijkheid inderdaad niet gering. De situatie is nu immers geheel anders dan in 1931 en 1932 toen China vergeefs een beroep op den Volkenbond heeft gedaan. Waar de Volkenbond juist besloten heeft tot toepassing van economische sancties tegen Italië zal het moeilijk zijn om niet den zelfden maatregel tegen Japan toe te passen, indien ook dat land zich evenals Italië te buiten gaat aan een gewapende aanval op een ander land.

Intusschen, wij kunnen hier ons begeven in alle mogelijke veronderstellingen; de gang van zaken in Noord China wordt steeds gecompliceerder. Vast staat dat daar een vulcanische uitbarsting elk moment kan plaats hebben. De spanning is nu reeds al zoo hevig dat er maar een kleine oorzaak noodig is om de poppen aan het dansen te laten slaan!

Het Vijfde Kuo Min Tang Congres heeft na het zeer betreurenswaardig incident bij de opening daarvan — waarbij, zooals de lezer zich zal herinneren de Premier Wag Ching Wei werd aangerand — op rustige wijze voortgang kunnen vinden. Het Congres heeft zeer vele belangrijke onderwerpen onder de loupe genomen en ook verschillende belangrijke besluiten genomen. De geregelde krantenlezer kent ze natuurlijk allenmaal. Twee van die besluiten zijn voor de Hoakiauw intusschen zoo

belangrijk, dat wij hier ter plaatse daarvoor een plaatsje inruimen.

Het eerste besluit, dat wij op het oog hebben, betreft de meerdere indienststelling door de Nanking Regeering van talentvolle Chineezeezen die op dit oogenblik buiten China wonen. Het ligt voor de hand dat dit besluit van direct belang is ook voor de Chineezeezen in Indië. Daar was een tijd dat China niet veel gaf om de „Oversea-Chinese”, ja, men is in China destijds zelfs zoo ver gegaan om de buiten China wonende onderdanen geheel te verloochenen. In dien toestand kwam verandering met de revolutionnaire en nationalistische beweging. Een ieder weet van hoe groote waarde destijds de steun was die door Dr. Sun Yat Sen en zijn volgelingen van de zijde van de Oversea-Chinese werd ondervoden. Die morele en financiële steun was zoo groot dat men gerust kan zeggen dat aan die Oversea-Chinese voor een groot deel het succes van de revolutie te danken was. Sedert de Kuo Min Tang het in China voor het zeggen had, werd dan ook onmiddellijk meer belastingstelling getoond voor de buiten China wonende Chineezeezen. Die belangstelling is met de jaren steeds gegroeid en vooral in den laatsten tijd zijn de banden ook met de in Indië wonende Chineezeezen zeer vernauwd geworden. Zoowat maandelijks komen er nu hooge gasten uit China, zg vertroosters, de Hoakiauw opzoeken en ook van Indië uit gaan nu regelmatig meer Indo-Chineezeezen het stamland opzoeken. Zoo zijn de banden wel zeer hecht geworden.

Intusschen was een verschil in behandeling in China zelf tusschen „echte” Chineezeezen en Chineezeezen van overzee niet te ontkennen. Herhaaldelijk hoort men er over klagen. Officieel is er natuurlijk geen verschil en op papier bestaan er zelfs voorschriften die de Hoakiauw-Chineezeezen op een zeker voetstuk stellen, maar practisch was er een zekere achteruitstelling. Het spreek vanzelf dat die achteruitselling ook tot uiting komt bij de indienststelling van Hoakiauw-Chineezeezen. Het is algemeen bekend dat men als Hoakiauw slechts er in slagen kan in Chineesche Regeeringsdienst te komen als men de beschikking heeft over kruidwagens en zware protectie geniet. Dit feit vormt natuurlijk wel een bron voor grieven van de Oversea Chinese. Men mag redelijkerwijs verwachten dat de talentvolle zonen van de Hoakiauw in China, althans zeker in den Staatsdienst, gelijke kansen hebben als de in China geborenene. Aan dezen grief schijnt nu voor goed een einde te zijn gemaakt door het besluit van het Vijfde Kuo Min Tang Congres. Men kan althans wel verwachten,

dat waar het Congres deze aangelegenheid zoo belangrijk vond om er zelfs een agendapunt van te maken, het besluit ook daadwerkelijk zal worden uitgevoerd. Of er zoovele „talentvolle“ Chineezzen buiten China leven, meenen wij te mogen betwijfelen, maar het besluit is in elke geval psychologisch van zeer veel waarde en zal het er zeker toe leiden om de banden tusschen China en de Oversea-Chinese nog nauwer aan te halen.

Het tweede besluit dat wij bedoelen betreft de uitzending van een eskader Chineesche kanonneerboten naar de verschillende landen om de Oversea-Chinese de beste wenschen van de Nationale Regeering over te brengen. Ook dit besluit zal in de praktijk van veel betekenis zijn op de verdere ontwikkeling van de verhouding tusschen China en de buiten China levende Chineezzen. Het zenden van een oorlogschip naar vreemde landen is in het leven van een moderne staat een zeer gewoon verschijnsel. Twee redenen liggen daaraan ten grondslag: vlagvertoon en het onderhouden van de banden met de in het buitenland levende onderdanen. Over het vlagvertoon kunnen wij kort zijn. Zeker, het heeft zijn nut om ook de Indische bevolking kennis te laten maken, met een vertegenwoordiger van de Chineesche marine. Opdat men hier niet denke, dat China allen jonks bezit! Maar de nadruk komt o. i. toch te liggen op het onderhouden van de banden tusschen China en de hier levende Chineezzen.

Een oorlogschip is een bijzonder schip. Geldt voor schepen in het algemeen dat zij, varende buiten de driemijlszone, geacht worden deel uit te maken van het grondgebied van den Staat welks vlag zij voeren, naar het Volkenrecht nemen de oorlogschepen een speciale plaats in. Deze oorlogschepen worden *unbedingt* beschouwd als „schwimmendes gebietsteil“, als territoire flottant, als deel van het grondgebied van den Staat waartoe het behoort. Het dek van een Engelsch oorlogschip dat in de haven van Priok ligt is Engelsch grondgebied. Indien op een Engelsch oorlogschip dat aan de kade van Priok ligt, een moord wordt gepleegd wordt die moord geacht te zijn gepleegd op Engelsch grondgebied en niet op Nèderlandsch territoir. Dat schip vertegenwoordigt Engeland en Engeland's bodem.

Wie de gebeurtenissen in zijn omgeving nauwlettend volgt zal kunnen opmerken hoe verheugd en enthousiast de verschillende landsgroepen hier ter stede zijn, als er eens uit het Vaderland een oorlogschip in Priok komt. Men ziet het aan de Engelschen, aan de Franschen, aan de Duitschers, aan de Japanners. Wat een vreugde, welk een

enthousiasme als eens een kruiser van hun land zijn anker uitzwerpt op Tandjong Priok. Die gevoelens worden opgewekt omdat op zoo'n moment men contact voelt met zijn vaderland. De blijdschap als men het dek betreedt van „zijn“ oorlogschip, is de blijdschap die men ervaart als men den vaderlandschen bodem betreedt! Is er beter middel om aan een massa de gewaarwording te geven „vaderlandschen bodem“ te betreden dan door een oorlogschip? Immers neen!

Aldus bekeken kan het besluit van het Vijfde Kuo Min Tang Congres een zeer verstandig besluit worden genoemd. Inderdaad zal het bezoek van een Chineesch oorlogschip het nationalistisch gevoel onder de Indische Chineezzen in groote mate versterken. Als men eens heeft bijgewoond hoe zelfs het bezoek van een persoon uit China hier ontroering brengt (men leze het in Panorama verschenen artikel: „Een belangrijk verschijnsel“ maar eens!) zal zich kunnen voorstellen wat een heftige oplaaiing van het nationalistisch sentiment het bezoek van een van China's moderne kruisers bij het Chineesch publiek hier te lande zal teweegbrengen! Het is niet te gewaagd om te veronderstellen dat Priok's kade zwart zal zien van de menschen als een dergelijk schip in aantocht is!

Wij gelooven dat met het bezoek van by. de „Ning Hai“ het Chineezzen-probleem definitief tot een bepaalde oplossing zal worden gebracht.

Tot slot nog een Indisch actualiteitje.

De heer Tan Kiet Khing uit Djember, bekend uit de beweging van de rijstpellerijen in Oost Java en een zeer vooraanstaand man uit die streken, heeft in een brief zich tot het hoofdbestuur van Chung Hwa Hui gewend, teneinde een verlaging van den levensstandaard van de Indo-Chineezzen te bepleiten. Wij begrijpen niet waarom de heer Tan zich juist tot de Chung Hwa Hui heeft gewend, tenzij hij daarmee een loopje heeft willen nemen met die menschen die in de Chineesche maatschappij doorgaan voor de „Packard-groep“. Ja, als men daarop den nadruk legt is de handeling van den heer Tan wel ietwat ondeugend. Indien hij het ernstig heeft bedoeld is hij natuurlijk aan het verkeerde adres gekomen. Alleen al hierom; het propageeren van terugkeer naar een lageren levensstandaard gaat in de eerste plaats de massa aan. Het is de massa vooral die leeft op een voet, die niet in overeenstemming is met het volksinkomen. Wil men succes hebben dan dient men de propaganda te doen voeren door een orgaan dat bij de massa goed ingevoerd is. Daarvoor neme men niet een vereeniging, die geheel buiten de maatschappij staat, wier leden en voormannen als op een soort Olympus leven, gansch afgezonderd van het

China's handel in de Zuidelijke Zeeën

Het ondervolgend artikel is geschreven door Z.E. Chen Kung Po, China's Minister van Industrie en is opgenomen in de „People's Tribune” van 1 November 1935. Wij hebben gemend dat het artikel van voldoende belang en actualiteit is om haar geheel in Panorama over te nemen. De handelsbetrekkingen met China vormen een probleem dat ook hier te lande in het centrum van de belangstelling staat. De lezer zal zich herinneren dat zelfs de Regeering in Indie het noodig heeft gevonden om voor de oplossing van het vraagstuk een studie-commissie in het leven te roepen. Het feit, dat het artikel in de People's Tribune geschreven is door China's Minister van Industrie, dat daarin dus min of meer officieel uiteenzettingen worden gegeven van de visie van de Chineesche Regeering doet het natuurlijk van nog grootere waarde zijn. Red.

Dat de balans van den buitenlandschen handel van een bepaald land dikwijls invloed heeft op het economisch systeem van het land als geheel genomen wordt bewezen door de vele ongewenschte ontwikkelingen in China te zien als gevolg van de geweldige verschillen tusschen importen en exporten. Er was het vorig jaar een netto export van zilver tot een bedrag van ongeveer 260 miljoen dollars, terwijl het excident van de goederen-importen in totaal bedroeg 594 miljoen

publiek. De heer Tan Kiet Khing deed goed om nogmaals op het euvel van een te hoogen levensstandaard te wijzen doch deed fout met voor dat probleem de aandacht te vragen van de Chung Hwa Hui. Men zal dien brief natuurlijk voorbrengen op het aanstaand „congres”, men zal er gewichtige woorden aan wijden —in den prullemand gooien durft men het niet, omdat de heer Tan Kiet Khing een te „notabel” personage is in den Oosthoek— en dan zal men besluiten het vraagstuk in studie te nemen.....Dat is toch zeker een behandeling waarover de heer Tan Kiet Khing niet te klagen zal hebben, niet waar? En met glans zal men dan tevens de klippen der moeilijkheden om aan het idee van den heer Tan nog eenige uitvoering te geven hebben omzeld!

Intusschen verdient het idee van den heer Tan eigenlijk een grootere belangstelling. Want inderdaad leeft de Chineesche maatschappij op te grooten voet!

dollars. Hoewel, in vergelijking met het importexcident van 1933 (733 miljoen dollars) de ongunstige balans verminderde met ongeveer 150 miljoen dollars, is die terugval vergezeld geweest door een scherpe daling in den omvang van den exporthandel. Het is welbekend dat het deficit dat veroorzaakt wordt door een overmaat van importen gedeeltelijk goed gemaakt wordt door onzichtbare exporten in den vorm van geldzendingen van Oversea-Chinese, door buitenlandsche beleggingen en leeningen, uitgaven van buitenlandsche regeeringen in China, waaronder begrepen de diplomatieke en consulaire diensten, de activiteit van missionarissen, militaire garnizoenen, toeristenbezoek etc. Sedert 1927 echter zijn de geldzendingen van overzee-Chineezers tot een onbeduidend cijfer teruggelopen en vormen thans slechts een onbetekende post in China's onzichtbare inkomsten en zulks door de economische depressie die over de geheele wereld zich heeft doen gelden. Om dezelfde reden zijn de buitenlandsche beleggingen en leeningen ook verminderd en zelfs uitgaven voor de diplomatieke en consulaire diensten zijn door verschillende buitenlandsche regeeringen benooid geworden. Al deze factoren hebben medegewerkt om de reeds verzwakte koopkracht van de massa nog verder te verkleinen en gedurende de laatste jaren is de deplorabele door armoede getroffen positie van ons volk wel zeer duidelijk tentoongesteld.

Als wij in staat waren geweest om onzen handel met andere landen in evenwicht te houden, dan zou zilver niet op zoo snelle wijze het land zijn

uitgevloeid als het vorig jaar is gebeurd; de financiële toestanden zouden niet zoo knellend zijn, de vorderingen met het werk van opbouw zouden niet zoo langzaam zijn geweest en verschillende andere ongelukkige dingen zouden niet zijn voorgevallen.

Het is een feit, dat de omvang van China's importhandel verre van groot is, doch het bedrag van hare exporten is werkelijk onbeduidend. Zonder nog gewag te maken van Europeesche en Amerikaansche landen, levert China's importhandel zelfs een ongunstige vergelijking op met landen van het Nabije en het Verre Oosten. De per capita importhandel van China is slechts U. S. \$ 0.60, daarbij vergeleken vertoont Japan U. S. \$ 5.60; Soviet Rusland U. S. \$ 1.10, Britsch Indie U. S. \$ 0.80 en Turkije — een land dat eerst zeer onlangs is gemoderniseerd — U. S. \$ 8,—. Onze huidige taak is daarom eerder de aanmoediging van den exporthandel dan de beperking van importen, met uitzondering natuurlijk van landbouwproducten als rijst, graan en katoen.

Zuid-Zee mogelijkheden.

Ik ben tot de conclusie gekomen dat Zuid Zee landen nog steeds een van onze beste markten zijn waar de handel kan worden ontwikkeld, doch alvorens suggesties te geven voor de uitbreiding van den handel in de Zuidelijke Zeeën, geef ik de navolgende bevolkingscijfers die het bestudeeren waard zijn:

Bevolking van de Zuid Zee landen.

Nederlandsch Indie	60.595.675
Philippijnen	12.204.100
Fransch Indo China	21.710.000
Siam	11.506.207
Britsch Malaya	4.320.000
Britsch Borneo	1.372.000
Burma	15.776.293
Portugeesche kolonies	451.604
<hr/>	
Totaal (ongeveer)	128.000.000

Chineesche ingezetenen van de Zuid Zee landen.

Nederlandsch Indie	1.233.854
Philippijnen	64.700
Fransch Indo China	427.893
Britsch Malaya	1.695.700
Burma	247.200
Britsch Borneo	87.500
Portugeesche kolonies	2.500
Siam	445.274
<hr/>	
Totaal (ongeveer)	4.204.000

Bovenstaande cijfers zijn samengesteld in of voor 1930 en de werkelijke cijfers op dit oogenblik

zijn veel grooter. Ik weet dat het aantal Chinezen in de Philippijnen op dit oogenblik meer dan 80.000 bedraagt, daarbij niet medegerekend zij die niet bij de Chineesche Consulaten hebben laten registreeren, en in Siam bedraagt de Chineesche bevolking, naar algemeen wordt geloofd ongeveer drie millioen. De onderschatting van het aantal van Chineezee die in die landen wonen is wijten aan de volgende oorzaken.

Chineesche Consulaten hebben slechts beperkte financiële middelen om ter zake een onderzoek in te stellen en de Chineesche bevolking is zoo versnipperd dat zij het niet noodzakelijk achten om speciale moeite te doen om zich om de meer belangrijke plaatsen waar Chineesche Consulaten zijn gevestigd te laten registreeren. In verschillende buitenlandsche klonies, zooals de Philippijnen, Britsch Malaya, Nederlandsch Indie enz. wordt de nationaliteit van de inwoners bepaald door geboorte en vele Chineezee die in die landen geboren zijn hebben nagelaten om hunne nationaliteit te doen registreeren eenvoudig uit laksheid. In landen als Siam, waarmede zelfs niet eens formeele diplomatieke betrekkingen bestaan, zijn er nog geen Chineesche Consulaten gevestigd en dientengevolge zijn uitputtende onderzoekingen naar het aantal en naar den toestand van ons volk aldaar practisch onmogelijk.

Als de bevolking van deze Zuid Zee landen slechts voor de waarde van een dollar aan Chineesche producten per hoofd en per jaar gebruiken, zou onze buitenlandsche handel kunnen toenemen met meer dan honderd millioen dollar per jaar en zelfs, als de Chineezee in die landen 5 dollars meer uitgeven aan Chineesche goederen dan zij thans gewend zijn te doen, zouden onze exporteurs thuis voor een waarde van meer dan 30.000.000 dollars meer kunnen exporteeren. Mijn reis in die genoemde landen gedurende het vorige jaar werd voor een groot gedeelte geleid door dit idee en mijn hoofddoel was niet alleen om ons volk daar te ontmoeten doch om vast te stellen of er niet mogelijkheden bestaan om onzen handel op die markten uit te breiden.

Gedurende 1933 bestond China's exporten naar de Philippijnen voor 50% uit manufacturen, 39% uit voedsel en drinkwaren en tabak en 11% uit ruw materiaal en half-fabrikaten. In de exporten naar Fransch Indo China nemen grondstoffen en half-fabrikaten een plaats in van ruim 50%, manufacturen van 37%, voedingsmiddelen, drankwaren en tabak 8%, terwijl onze exporten naar Siam voor 50% bestonden uit manufacturen en 24% uit voedingsmiddelen, drankwaren en tabak. De voornaamste exporten naar Britsch Malaya waren

Muskau en Branitz

Op 30 October is het 150 jaar geleden, dat Prins Hermann von Pückler-Muskau, de schepper van de wereldvermaarde parken van Muskau en Branitz werd geboren.

Men vindt vele parken en tuinen in het Duitse Rijk. Vrijwel overal, waar een kasteel staat, strekt zich ook een park uit. Vorsten van allerlei rang (en hieraan was in het oude Duitsland werkelijk geen gebrek) trachtten in de ontplooiing van pracht de grootsten onder hen te evenaren en schonken aan hun paleizen een weelderige lijst van groen. Hun kasteelen zijn meestal kunstwerken of historische monumenten. Hun parken bieden den bezoekers echter alleen de schoonheid van het landschap, waarin niets herinnert aan een historisch verleden. Twee Duitse parken maken echter een uitzondering op dezen regel: Niemand kan in de parken van Muskau en Branitz wandelen, zonder te denken aan hun schepper: Prins Hermann von Pückler-Muskau. Niet alleen de schoonheid en het indrukwekkende van deze parken vormen hun aantrekkelijkheid. Het is ook niet het felt, dat hier een der kleinere vorsten tuinen van koninklijke afmetingen (en dit geldt in het bijzonder voor Muskau) heeft aangelegd. Neen, het is de geest van dezen eigenaardigen man, welke nog heden

papier 22%, groenten 9%, katoenen 5%. Katoenen goederen vormen de voornaamste post in onze exporten naar Nederlandsch Indie en in 1933 bedroegen zij 25% van de exporten naar dat land. Vroeger bestond ongeveer 41% van Nederland Indie's importen uit China uit soya-boonen uit de Drie Oostelijke Provincies, maar deze post kan niet meer in aanmerking worden genomen. Vermelding verdient dat katoenen garens een zeer belangrijk deel van China's exporten naar de Zuid Zee landen vertegenwoordigen, doch ongeveer drie-vierde van de verschepingen zijn het product van Japansche katoen spinnerijen op Chineesch grondgebied. Een punt dat grond geeft voor een zekere optimisme is dat, hoewel zij op industrieel gebied achter staat, China groote vorderingen heeft gemaakt op het gebied van de zg. lichte industrie gedurende de laatste paar jaren en na een studie van de toestanden in de Zuid Zee landen ben ik overtuigd dat markten kunnen worden gevonden in die landen, zoodra onze industrie de noodige vorderingen hebben gemaakt.

(Wordt vervolgd).

in zijn scheppingen voortleeft.

De liefde tot de natuur, welke hier op zulke een geniale wijze tot uiting is gekomen, was slechts een der hoedanigheden van dezen man, in wiens jeugd nog de ster van Frederik den Groeten schitterde. Hij was getuige van den ondergang en van de herwording van zijn vaderland en heeft als grijsaard, kort voor zijn dood, ook nog het Bismarcksche Rijk beleefd. Hij leefde in een tijdperk, waarin de machine zich meer en meer doorzette. Hij bleef echter desondanks een Kavalier van de XVIIIde eeuw met al zijn deugden en zwakheden. Zijn tijdgenoot Varnhagen von Ense, die hem in 1814, na den eerste zegerijken bevrijdingsoorlog, te Parijs ontmoette, schreef van hem: „De knappe verschijning van Pückler kwam ook hier tot haar recht. Van zijn dapperheid in den strijd worden schitterende voorbeelden verteld, maar thans, in vreedstijd te Parijs, was de aandacht veeleer gevestigd op zijn andere hoedanigheden, waarmede hij niet karig is bedeed.” Pückler was een man van de wereld, een geestig mensch met hart en gemoed. Een kosmopoliet, die echter innig verbonden was met zijn geboortegrond. „Toen ik, zoo zelde hij, tot deze groote onderneming (namelijk het aanleggen van het park van Muskau) besloot, liet ik me in de eerste plaats leiden door de overweging, dat een man, die van zijn voorvaderen goederen heeft geërfd, welke eeuwen lang in hun bezit zijn geweest deze goederen onmogelijk in den steek kan laten om zijn eigen levensdoel te vervolgen of om verstrooing te gaan zoeken in den vreemde, zolang niet de nood of de eer hem dwingen zijn vaderland te verlaten.

Zijn energie, zijn wil en zijn gansche vermogen heeft Prins Pückler er aan besteed het onvruchtbare heuvellandschap, hetwelk zich om Muskau wezigheid van de rivier de Neisse roemde, te uitstrekke en waarvan hij alleen de schilderachtige ligging en de aanwezigheid van de rivier de Neisse roemde, te veranderen in een der meest grandioze parklandschappen. Wanneer men Muskau per trein nadert, loopt de weg over met pijnboomen getooide heuvels, welke zich oneindig ver uitstrekken aan beide zijden van de spoor-

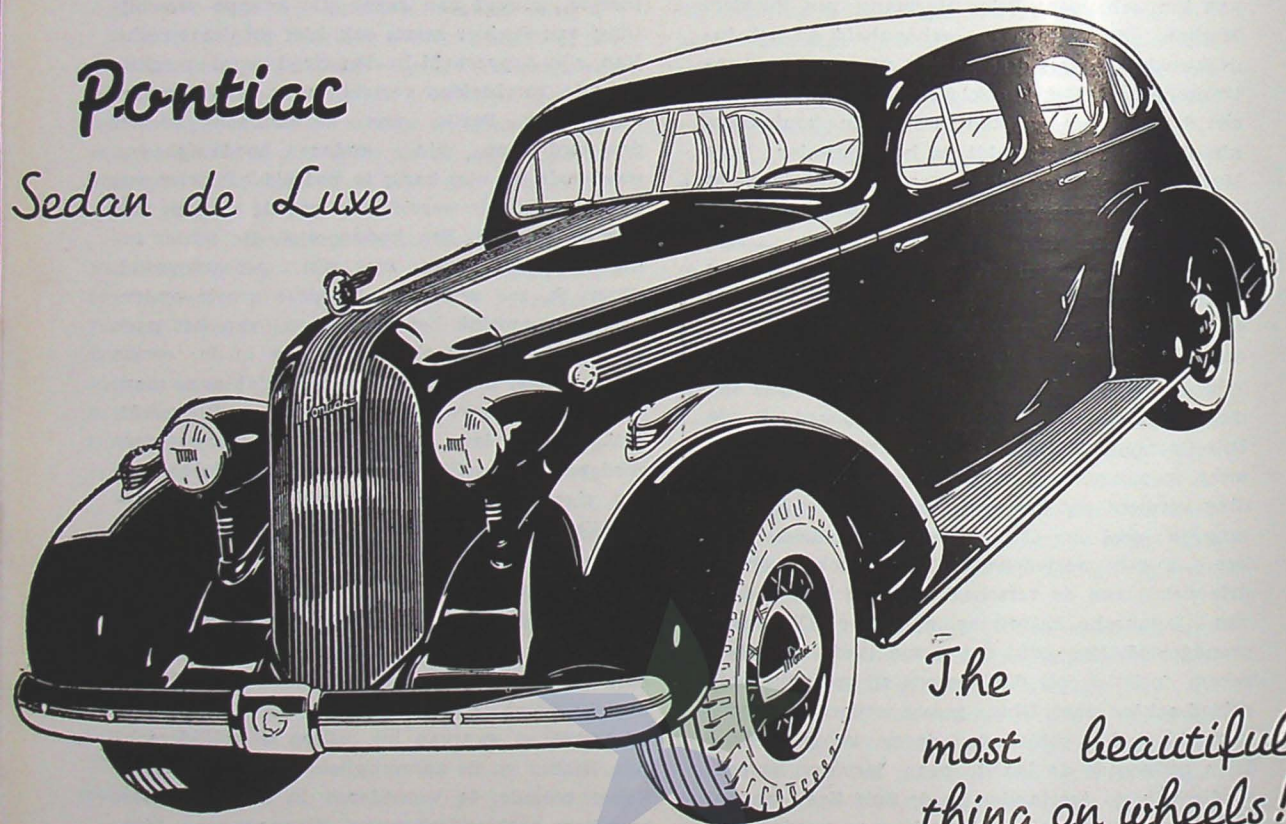
lijn. Hoe geheel anders wordt echter het uiterlijke beeld, zodra men te Muskau den trein verlaten heeft! De vriendelijke met villa's omzoomde landweg is de veelbelovende inleiding van hetgeen ons te wachten staat. Eerst komt nu het tusschen bebochte heuvels op een mooie weide gelegen Hermannsbad, een schepping van de gemalin van den Prins, die voor dezen aan genialiteit niet behoefde onder te doen. Dan volgt het zindelijk e, eigenlijke slechts één enkele, lange straat vormende stadje met zijn oude kerk en zijn stille marktplein. En ten slotte komt het park, hetwelk zich om de gansche gemeente uitstrekt.

Prins Pückler heeft een tak van de Neisse, de zoogenaamde Hermanns-Naïsse, welke twee meren vormt en zich later weer in de hoofd-rivier werpt, afgeleid. Aan den oever van het eene meer ligt, op een schiereiland, het Slot, hetwelk zijn tegenwoordig uterlijk echter eerst veel later, toen Muskau zich niet meer in het

bezit van de Pücklers bevond, heeft verkregen. Het terrein werd zeer zorgvuldig bewerkt. Onfeenheden werden verwijderd en daar waar zij zich eens bevonden werd gras gezaaid. Artificieele heuvels ontstonden. Men zorgde er voor, dat de hoogten aan beide zijden van de Neisse een deel vormden van het landschap. De eerbiedwaardige reusachtige eiken werden bevrijd van boomen en planten, welke hen haar omgaven, zoodat zij beter door de bezoekers konden worden gezien en bewonderd. Oude beuken, lindes en kastanjeboomen, platanen, sparren, den-nen en isberischē pijnboomen werden met groote moeite op wagens naar het park gebracht en op effectvolle wijze gegroepeerd. Men vindt ze alleen staande in plantsoenen en boschjes, aan den rand van de weiden. Struikgewas en planten werden zorgvuldig verdeeld. Kloven werden breeder en dieper gemaakt. Uitzichtpunten werden bevrijd van alle storende elementen. Fietswegen, voetpaden en trappen werden aangelegd.

Pontiac

Sedan de Luxe

The
most beautiful
thing on wheels!

N.V. BATAAFSCHE AUTOMOBIEL MIJ. — Batavia * N.V. AUTOHANDEL P. BOUMAN — Soerabaia
AUTOHANDEL Th. SMELT — Malang.

Bruggen werden gebouwd.

Zoo ontstond een uitgestrekt park, hetwelk artistieker dan de natuur en natuurlijker dan de kunst aandoet. Op zelfzaam gelukkige wijze zijn natuur en kunst hier wel met elkaar verbonden. Friedrich Schlegel heeft eens gezegd, dat architectuur versteende muziek is. Prins Pückler heeft deze opvatting op de tuinbouwkunst overgedragen. Zij noemde haar een „vegeteerende muziek”. Zij heeft ook haar symphonieën, adagio's en allegro's, welke door onbepaalde en toch geweldige gevoelens een diepen indruk maken op het gemoed.

Tusschen den aanleg van Muskau en dien van Branitz ligt de zonderlinge bruidsreis van Pückler naar Engeland. Pückler had zich van zijn gemalin laten scheiden om door een rijk huwelijk nieuwe middelen te verkrijgen voor uitbreiding en onderhoud van zijn zoo grootsche ondernomen werk. Men kent het slot van dit avontuur, hetwelk ons heden wel zeer zonderling voorkomt, maar geheel in den geest is van een Kavalier van de XVIIIde eeuw. Zonder bruid en zonder geld keerde hij terug naar zijn geliefde „Schnucke”, zijn eerste gemalin. In zijn brieven had hij op de hoogte gehouden van de verwachtingen en de teleurstellingen van zijn reis. „Lieve Schucke, schrijft hij, had je maar 150.000 daalders. Ik zou terstond opnieuw met je trouwen!” In een anderen brief uit London leest men: „Wat heb in aan een mooi park, wanneer ik het niet door Schnucke kan laten bewonderen en ik er niet met haar over kan kibbelen!” De bezitting, welke door Clémentine von Callenberg, de moeder van den Prins, in het bezit van de familie Pückler was gekomen; kon niet worden behouden. Prins verkocht haar in 1845.

Met zijn Schnucke verhuisde Pückler nu naar het bescheidenere stamslot der Pücklers te Branitz bij Cottbus. Hier ontwaakte zijn oude hartstocht opnieuw. Met onvermoeibaren ijver toog hij een tweede maal aan het werk om uit woeste streek het moerasig gebied van Branitz een ideaal landschap te maken. Dit park, hetwelk zich nog heden in het van de familie Pückler bevindt, heeft welliswaar niet de uitgestrektheid en het heuvelachtige van dat van Muskau, maar Branitz bekoort ons door zijn stillere aantrekkelijkheden. Men merkt hier, dat een man van rijpen leeftijd, met veel ervaring, aan het werk is geweest. De revolutionair is bescheide-

Orangine

„Welk een heerlijke verfrissing!”

//
Niet die inzoete, kleffe smaak die zoo in de mond nablijft

//
Werkelijk verfrisschend door de zuivere bestanddeelen

BESLIST
GEZOND

GOUWBOEN SENG

ner geworden. Met evenveel smaak en talent als te Muskau is hier alles aangelegd. Het allerliefste kasteeltje, voor hetwelk zich een pergola, een werk van Gottfried Semper uitstrekt, ver raadt teruggetrokkenheid, tevredenheid en geluk. Het mooiste van deze bezitting zijn echter de beide groote pyramiden van aarde, waarvan de eene zich verheft aan den oever van een meer. Haar met wijn-loof begroeide vlakten weerspiegelen zich in het water, hetwelk nauwelijks door een windje wordt gerimpeld. Vooral in den Herfst, wanneer de bladeren bont getint zijn, is het hier zeldzaam mooi mied. Hier liggen de Prins en zijn trouwe gemalin begraven. Geen kruis, geen gedenksteen, geen naam tooit dit indrukwekkende graf. Vlak tegenover verheft zich de tweede pyramide. Op het ijzeren hek, hetwelk deze pyramide bekroont en hetwelk men langs een smalle trap kan bereiken, staat te lezen: „Graven zijn de bergtoppen van een verre nieuwe wereld.”

Het Rijk Der Vrouw.

Schoonheid door Methode

„Je ziet er prachtig uit, merkwaardig jong, bloeiend en frisch, precies alsof je het Geluk gevonden hebt!” „Dat heb ik ook, maar het is geen geheim, en iedere vrouw kan het mij nadoen, als ze maar wil. Luister maar eens:

Herinner jij je nog die vele aardige en verstandige spreekwoorden, die wij als schoolkinderen moesten leeren, maar die wij weer even vlug vergaten, omdat de diepere beteekenis ervan ons ontging? Nu, het Leven heeft er mij als jong meisje en als volwassen vrouw bij talloze gelegenheden aan herinnerd dat „de aanhouder wint”, dat „wie niet zaait, ook niet zal oogsten” en dat „de gebraden duiven iemand niet in den mond vliegen”. Begrijp je waar ik heen wil? Want er bestaat werkelijk geen gemakkelijk succes, dat het onbekommerde en afwachtende menschenkind eenvoudig in den schoot valt. Het is juist kenmerkend voor het werkelijke succes, dat men er meestal hard voor moet vechten.

Een volhardend en methodisch doorgevoerde training gaat aan de overwinning der kampioenszwemster vooraf; de vermetele springster moet met taai uithoudingsvermogen oefenen, voordat zij haar lauwerkransen in ontvangst kan nemen, en de bekroonde danskampioene heeft haar meesleepende gratie met „werken” verkregen.

Maar vreemd, de vrouw die graag de palm der schoonheid en der eeuwige jeugd zou willen verwerven, zelfs de vlijtige, werkzame en veelzijdig begaafde vrouw van onzen tijd, maakt het zich, wat betreft schoonheidsbehandeling, gemakkelijk en aangenaam. Zij gelooft, dat de roze, bloesemzachte teerheid eenvoudig met een bleek-blauw poederkwastje over het gelaat gestreken kan worden of dat bekoorlijkheid en liefelijkheid der trekken zich vlug door een paar meer forsche dan fraaie strepen met een zwarte of roode stift om de oogen, neus en mond laten accentueeren.

Neen, zóó heel eenvoudig is het mooi-woorden

Kleine Scherkwenken
Verrukkelijke lippen
naar vorm en kleur door Scherk lippenstift, die geheel onopvallend gebruikt wordt.
Welriekende, goed verzorgde handen!
Washt U zich eens met Scherk Massage, na tien minuten bemerkt U reeds, wel een fijne geur Uw handen hebben. Leg de zeep tusschen Uw linnengoed en Uw heele kost ruikt heerlijk.
Niet opdringend en toch...
rijk van geur is Mystikum Parfum. Op Uw zakdoek, zoowel als in Uw linnengoed werkt het deCentenvoorraam.
Fijn geparfumeerde Eau de Cologne-soorten zijn „Intermezzo” en „Mimikri” van Scherk. Uw zakdoek en Uw handen hebben een fijne en aantrekkelijke geur.

SCHERK

Scherk
Face
Lotion

PERPUSTAKAAN NAS
REPUBLIK INDONESIA

Ook goed voor U!
Meeëters en onreinheden verdwijnen van Uw gezicht. Een heldere, teere teint komt te voorschijn. Geregelde verzorging echter noodzakelijk! • Probeert U het eens! Zendt deze advertentie met Uw adres en 10 ct. porto aan N. V. Everard & Co's Handel Maatschappij, Batavia. U ontvangt dan een gratis proef-fleschje.

„Tailleur de minuit“ avondjapon van zwart fluweel waarover een manteltje gedragen wordt van dezelfde stof, afgezet met zilvermos. Hierbij een zwart fluweelen hoedje met gedrapeerde voilette.

en mooi-blijven niet! De vrouw, die het ernstig meent met de gezichts- en lichaamsverzorging, moet haar beschouwen als een soort wetenschap, ze moet een weloverlegd plan opmaken, hoe ze door zelfbehandeling haar schoonheidsfouten kan opheffen en de haar aangeboren, dikwijls alleen maar veronachtzaamde en weggekijnde bekoorlijkheid tot zijn recht kan doen komen.

Vóór alles is het noodzakelijk, dat zij niet allerlei zalfjes en schoonheidswatertjes door elkaar gebruikt, maar slechts die middelen, waarvan de werking berust op gelijksoortig e bestanddeelen en waarvan het succes berust op een methodisch, gelijkmatig en gelijktijdig gebruik ervan. Tot deze middelen behoren de wereldberoemde „LAVE-

Mondspoelen met **ODOL** verkwikt en verfrist!

U beschouwt het dagelijksche bad als een noodzakelijkheid en weldaad voor het lichaam.

Spoelt U echter ook dagelijks den mond met ODOL?

U zult verbaasd zijn, hoe dat verkwikt!

Geheel afgezien van zijn desinfecteerende werking geeft ODOL den mond een gevoel van frisheid en een zuivere adem— aangenaam voor U en Uw medemenschen!

NOR' preparaten, die hun wonderbare genezende en schoonheid bevorderende werking ontleenen aan de geheimzinnige tooverkracht van bladeren en bast der, in Z. Amerika groeiende, Virginische tooverstruik „HAMAMELIS VIRGINICA" en die in samenwerking met andere, den huid verzorgende en voedende bestanddeelen, tot de krachtigste hulpmiddelen der Cosmetische Wetenschap behoren. Bij een methodische behandeling met deze cosmetica beleeft men een waarlijk wonder van verjonging en herstel, niet slechts van de huid, maar van het geheele organisme.

Een uitstekend middel ter verkrijging van een zuivere, reine, gave huid, is de uit de fijnste oliën vervaardigde „LAVENOR" vloeibare gezichtscreme met Hamamelis Virginica. Het is bijzonder doeltreffend deze gezichtscreme 's avonds in de huid te wrijven, nadat men die eerst met „LAVENOR" Huid- en Gezichtswater gereinigd heeft. Want „LAVENOR" Huid- en Gezichtswater heeft de eigenschap de huid grondiger te reinigen dan water en tezamen met de vloeibare gezichtscreme haar die rooskleurige frisheid te verleenen, die meesleepender en sterker in haar werking is, dan de gelijkmatige, koele schoonheid van klassieke geaaltstrekken. „LAVENOR'S" vloeibare creme is

Njonja maoe bikin pakean?

Dan merasa sangsi sama modelnja?

Dateng sadja pada :

Dames Mode Atelier
„**TIONG HOA**“
PASAR BAROE 108. BATAVIA - C.

Di sana njonja nanti bisa dapet model jang njonja paling setoedjoe, boeat pakean apa sadja jang njonja maoe bikin seperti: kebaja, shanghaiadress, japon dan bruidstoilet dengan potongan dan kerdja'anja jang netjis, sedeng harganja sanget ringan.

Djoega sedia banjak boeat njonja pilih: Renda² Guipure dan renda² Semarang dari roepa² kwaliteit antaranja tjap BOEROENG jang soedah terkenal.

MOEKA'AN SLOF ROEPA² MODEL

buitendien een uitstekend middel tegen zonnebrand, en bovendien een ideaal hulpmiddel bij sport-en heilmassage.

DE FINSCHE VROUW.

Pas nadat ik eenigen tijd in Finland heb doorgebracht, in het hartje van den winter op 63° Noorderbreedte, heb ik ontdekt, hoe prettig het is, door een vrouw geslagen te worden, schrijft Maurice Bedel. Het schrijnt, dat men niet door kan dringen in het mysterie der Finsche ziel, als men niet op het land de z.g.n. „sauna“ heeft bezocht, een soort dampbaden, waar men eerst zijn lichaam blootstelt aan een damp van 60 à 70 graden Celsius en het dan toevertrouwt aan de zorgen van een dienstbode, die het uit alle macht geeselt met een bos berketakken.

Elken dag moet men zich aan dit proces onderwerpen; het is een gewoonte, waar zoomin de Olympische kampioen, als de houthakker of de President van de Republiek aan ontsnappen. Ik wil er hier over spreken, omdat dit gebruik als het ware den toon aangeeft van de Finsche zeden en gewoonten.

Eerder, dan in alle andere landen van Europa, was de vrouw zich in Finland krachtig bewust van de rol die ze te vervullen had in het maatschap-

pelijk leven, in de regeering en de administratie van den Staat. Het zou niet onvermakelijk zijn, zich voor te stellen, dat de gewoonte der Finnen, om zich over te geven aan de slagen van hun gëdienstige, het hare had bijgedragen tot de verovering van de macht door de vrouwen. Ernstige sociologen zullen glimlachen om deze voorstelling van zaken; anderen zullen er op slinksche wijze iets achter zoeken, wat ik nooit heb willen zeggen.

Hoe het ook zij, het Finsche dampbad blijft in de oogen van den toeschouwer uit den vreemde, een rijke bron van inlichtingen. Waarneer een volk sinds onheuglijke tijden behagen scheidt in dampbaden, gebruikt door mannen en vrouwen te zamen, dan is het resultaat dezer eeuwenoude zede een groote sereniteit in de onderlinge betrekkingen tusschen de sexen. Meisjes en jongens zijn sedert hun kindsheid gewend, elkaar in volle onschuld en zonder eenige „pudeur“ te beschouwen; de kokendheete damp — ontstaan door het gieten van water op gloeiende kiezelstenen — opent de zweetklieren wijd; ruggen en armen druipen van transpiratie; de geest wordt bevrijd van de zware gifstoffen van het ureum, waardoor de gedachten scherper en helderder worden. Hierop komen de berketakken aan de beurt; ieder slaat zichzelf of slaat zijn buurvrouw; de dienstboden hebben het druk en hun slagen komen het hardste aan, daar het slaan

tot hun huiselijk plichten behoort en ze er zich dus gewetensvol van kwijten. En dit alles speelt zich af met den meest mogelijken ernst, als een dagelijkse zuiveringsceremonie.

Men deelde mij mede, dat het „gemengde” dampbad, waarbij mannen en vrouwen zich in hetzelfde badvertrek bevinden, slechts nog gebruikelijk is in die deelen des lands, die ver van de kust of van den spoorweg gelegen zijn, maar zooveel is zeker, dat bij de families, waar ik te gast was, het steeds een vrouw was, die mij „kastijde”.

Moet men zich verwonderen, dat in een dergelijk land de vrouw reeds lang dezelfde rechten heeft als de man? Sedert haar kindsheid was ze samen met hem in den damp van de „sauna”; zij groeide op in volle vertrouwdheid met het naakte beeld van hem, die later haar tegenstander of haar partijgenoot zou zijn in de politieke arena. Als haar tijd gekomen is, om deel te nemen aan het bewind, is ze bevrijd van die duizend en één vooroordeelen, waar de lieden, die vasthouden aan de ongelijkheid der sexen, mee behept zijn.

Ziehier hoe de Finsche vrouwen vijftig jaar geleden als van nature voorbereid waren op den strijd voor hun emancipatie, terwijl de Francaises nog altijd het recht vragen hunne gemeenteraadsleden te kiezen, en dat nog wel zonder den boel te breken, of zelfs maar het Senaatspaleis in brand te steken.

Laat men uit mijn woorden geen conclusie trekken, die ik niet bedoeld heb. Ik zeg niet, dat de Fransche mannen en vrouwen gezamenlijk een dampbad van 70° moeten nemen om tot gelijkheid van politieke rechten te komen; ik zeg, dat onze „hoffelijke” aard, onze neiging om „hulde te bewijzen aan de dames” in de meest banale en alledaagsche omstandigheden bij de meeste Francaises de illusie scheidt, dat zij eigenlijk het land regeeren door ik weet niet welke occulte macht, terwijl ze inderdaad in het geheel niets regeeren, wat de politieke misère, waartoe Frankrijk den laatsten tijd vervallen is, wel bewijst.

In Finland, niets van die „galanterie” in den ongunstigen zin, die dit woord in de XXe eeuw gekregen heeft. Ga maar eens madrigalen dichten op deze vrouwelijke miliciens, 45.000 in getal, belast met de voedselvoorziening, de kleeding en de medische verzorging van het veldleger. Ik heb er gezien, die snoezig waren in hun uniform; in de schaduw der militaire pet heb ik heldere oogen gezien, zacht van uitdrukking; ik zou het niet in mijn hoofd gehaald hebben, deze meisjes een complimentje over hun uiterlijk te maken. Ik had het gevoel, in tegenwoordigheid te zijn van vrou-

wen, voor wie de vleielende, complimenteuzen en liefkoozende woorden, waarin wij Franschen zoo sterk zijn, geen enkelen zin hadden.

Dit voorbeeld moge dienen om te bewijzen, dat het niet bij den Fin opkomt, zich in tegenwoordigheid der vrouw als 't ware van rechtswege een soort „hofmaker” te voelen, een rol, die de Franschman gewoonlijk graag speelt.

Dit alles moge nu zoo zijn, de Finsche vrouwen — en vooral die uit het Oosten des lands, waar er geen vermenging met Scandinavische rassen heeft plaats gehad — zijn teeder en gevoelig van aard. Ze mogen dan niet bang zijn voor zake-lijkheid en realiteit, ze verliezen toch de keerzijde ervan, het poëtische element, niet uit het oog. De vrouwen van dit land, het sterkst geëvolueerde van Europa, schijnen zoowel de hardheid van het leven, als de zoetheid van het zich laten leven te kennen.

Zij werpen zich met al de kracht van hun overdadige energie in den strijd voor de beschaving en geven zich aan den anderen kant met hun geheele ziel over aan de poëzie van de manestrallen, spelend op de wateren van hun prachtige meren; zij beschouwen den alcohol als een staatsvijand, dien ze vervolgen en bestrijden en dien ze zooal niet overwonnen, dan toch danig geknecht hebben en aan den anderen kant bedwelen ze zich aan de stilte en de eenzaamheid van hun eindelooze, geheimzinnige wouden.

Ik heb Finsche vrouwen gekend, wier intellect menigen niet-ingewijden Franschman „mannelijk” zou schijnen in de slechte beteekenis, die dat woord bij ons heeft, als we het toepassen op de manifestaties van het vrouwelijk vernuft. Zij spraken inderdaad met den meesten nadruk over sociale hygiëne, agrarische hervormingen en socialistische opbouw. Wij „boomden” soms tot diep in den nacht bij de weldadige warmte van de groote baksteenen kachel. Onze gesprekken bleven steeds op het terrein der realiteit; wij hadden het over cijfers, statistieken, begrotingen. Maar als we bij het terugkeeren naar den auto, die me wachtte op den besneeuwden weg, langs den oever van een dichtgevroren meer kwamen zelden ze: „Luister, het riet vertelt een geschiedenis”.

We stonden stil en spitsten de ooren; de droge stengels tikten tegen elkaar, de punten der bladeren, wiegend op den wind, streken liefkozend langs de sneeuw. Mijn gezellinnen hielden den adem in; ze luisterden met geheel hun ziel. En al waren ze nog zoo knap in statistieken en begrotingen, ze hoorden de stem der planten in den nacht. (B.N.).

PANORAMA

Weekblad bergambar dalem bahasa Blanda dan Melajoe.

Di bawah pimpinon

LIEM KOEN HIAN

Kantor:
STADHUISPLEIN 41

23 November 1935.

Taon IX No. 47

Di sakiter kita.

Ini, minggoe telah dimoelai dengan satoe ke-djadian penting. Tanggal 18 November sancties terhadap Italie, sebagaimana jang telah dipoetoesken oleh Volkenbond, telah moelai berlakoe. Boeat pertama kalih dalem hikajat doenia ada didjalanken tindakan demikian. Satoe pemboycottan oleh sabagian besar dari negri-negri dalem doenia terhadap satoe negri, jang telah melanggar azas-azas dari Volkenrecht modern, soenggoe ada satoe perkara baroe. Boekan meloeloe kerna ia poenja kabaroehan, maka ini sancties djadi menarik hati, tapi teroetama kerna itoe ada penting boeat pergaoelan antara bangsa-bangsa di kamoedian hari. Sebab, djikaloe kenjataan, didjalankennja sancties economie di bawah auspicien dari Volkenbond oleh ia poenja anggota-anggota ada berhasil bagoes, jaitoe negri jang kena sancties mendjadi terpoekoel dan satjara begitoe bisa djadi terpaksa manjerah, maka pergaoelan bangsa-bangsa nistjaja aken mendapet satoe gegaman jang berharga besar sekali. Manakalah dalem practyk terboekti, jang sancties ada bergoena, tentoe sekali tida loepoet itoe aken mangasih pangaroeh loewas. Bahaja sancties nistjaja bisa manjegah banjak negri melanggar azas-azas Volkenrecht jang soeda ditrima dengan oemoem. Apabila sancties jang sekarang terhadap Italie membri hasil dan Italie djadi terpoekoel, tentoelah di kamoedian hari sancties itoe nistjaja bisa manjegah paperangan. Adalah pasti, bahoea pergaoelan-bangsa - bangsa jang modern ini ada begitoe roepa, hingga anggota-anggota dari itoe pergaoelan ada bergantoeng

satoe pada laen. Pendapetan - pendapetan baroe membikin doenia mendjadi „tjioet” sekali, segala machloek dan bendah dalem doenia ada begitoe melengket satoe sama laen, hingga siapa jang brani asingken diri dari itoe pergaoelan, ialah dengan lantast mendjadi korban. Satoe pemboycottan economie jang didjalanken berame-rame, tentoe sekai aken membri kasoedahan na'as pada jang di-boycott. Bila orang perhatiken keadahan sekarang dari „koelawarga bangsa-bangsa”, tentoelah itoe sancties aken membri kasoekeran teramat besar. Berhoeboeng dengan ini, bolehlah orang harep jang itoe sancties terhadap Italie aken membri hasil seperti di'ingin.

*

Perang „jang tida manoempahkan darah” di Ethiopie masih berdjalan teroes. Roepa-roepanja Italie tida dapetken hasil seperti jang ia harep. Perang soeda berdjalan 2 boelan dan tjecema dengan amat soesah tentara Italiaan bisa madjoe. Apabila kita tida keliroe, orang-orang Italiaan di Rome beroelang-oelang telah bergirang boeat satoe pepesan kosong. Adoea soeda djato, tapi ini belon berarti jang antero Ethiopie dapet ditaloekin. Jang di Rome orang tida begitoe senang sama djalannja perkara, itoe ternyata dari dipanggil-poelannja generaal De Bono, panglima-perang kapala dari tentara Italiaan di Abessynie. Boeat manjegah koerang senang hati, ia diangkat djadi maarschalk, tapi tida satoe manoesia tida mangarti bahoea di pamandangannja Rome, De Bono soeda alamken kegagalan. Tapi ia poenja peng-

ganti, maarschalk Badoglio poen soenggoe tida bisa dikasih slamet. Begitoe lekas pimpinan tentara Italiaan ganti tangan, tentara Ethiopier lantas moelai lakoeken perlawanan lebih keras. Sekarang tentara Italiaan beroelang-oelang alamken kekalahahan — sedikitnja djikaloe itoe kabaran-kabaran ada betoel. Di Selatan katanja tentara Ethiopier soeda reboet poelang bebrapa tempat penting dan banjak alat sendjata. Tentoe sekali ini ada tida enak bagi panglima-perang kapala jang baroe dari tentara Italiaan!

Kita ingin sekali taoe, bagaimana ini perang Italie-Ethiopie aken berdjalan lebih djaceh, teroetama djikaloe pangaroehnja sancties soeda dirasaken. Sekarang kita soeda tida menampak lagi itoe enthousiasme jang besar, jang di permoeaan itoe campagne ampir satriap hari ternjata dari warta-warta jang berasal dari soember Italiaan!

*

Keadahan di Tiongkok samentara itoe djadi samingkin roewet. Jang dinamai gerakan autonomie satriap hari samingkin banjak kabarnja. Tentoe sekali tida satoe manoesia maoe trima, jang ini gerakan sasoenggoehnja berasal dari kainginan rahajat sendiri. Tiap orang merasa pasti, di belakng ini antero lelakon ada bertjokol Japan lagi. Actie dari officieren agoeng dari tentara Japan di Kwantung, jang berpangaroe di Manchuria, ada terlaloe tegas dan marika poenja toedjoean boeat tjaplok Tiongkok Oetara ada terlaloe njata, hingga marika poenja pembilangan ini waktoe tida ada jang maoe pertjaja lagi.

Samentara itoe, kita, di Indonesia sini, telah trima kabar-kabar jang bertentangan sekali prihal itoe keadahan di Tiongkok Oetara. Satoe tempo dikabarken, semoea orang berkoeasa di provincies Oetara soeda moefakat sekali boeat pisahkan diri dari Tiongkok, laen tempo dikabarken lagi, itoe orang-orang berkoeasa ada di fihaknja Nanking.

Samentara itoe pamerenta Nanking soeda ambil standpunt pasti aken tides sasoeatoe gerakan tida halal jang bermaksoed boeat petjahken satoe bagian dari Tiongkok. Ada manjenangkan, jang di sependjang ini minggoe, pamerenta Nanking sedikit poen tida berkiser dari itoe standpunt. Logisch sekali jang Nanking sabisa-bisa maoe manjegah paperangan; ini waktoe Tiongkok belon bersiap boeat bertanding sama satoe moesoe loear negri jang koeat. Tiongkok perloe koempoel tenaga lagi bebrapa taon sabelon terdjoen dalem satoe pape-rangan. Tapi kita dapet perasaan, djikaloe terpaksa, djikaloe soeda tida ada laen djalan lagi, Nanking aken lakoeken perlawanan sakerasnja terhadap satoe gerakan jang maoe petjah-petjah Tiongkok, dan kaloe perloe, Nanking aken trima satoe

paperangan dengan Japan.

Orang anggep, ini sebab keras dari Nanking ada mempoenjai bebrapa sebab. Ada orang jang doega, ini sikap adalah kerna pangaroehnja Engeland. Ini golongan merasa pasti jang Engeland ada bri perdjandjian apa-apa pada Tiongkok djikaloe sampe kedjadian bentrokan sendjata dengan Japan. Marika ini anggep, politiek loear negri Inggris soeda berobah sasoeda sir John Simon diganti oleh sir Samuel Hoare. Sedeng sir John Simon salaloe berichtiar aken tjegah Engeland ketarik dalem karewelan, adalah sir Samuel Hoare mengambil standpunt bahoea kapentingan - kapentingan Inggris biar bagaimana koedoe dibelaken. Ini djoega dipandang sebagi sebab maka pertjidraan Italie—Ethiopie, Groot Brittanie mengambil sikap begitoe pasti, kerna Italie mengantjem kapentingan-kapentingan imperium Inggris di Afrika dan Laetaan Merah. Ini djoegalah dipandang sebagi sebab maka Groot Brittanie tjampoer tangan dalem perkara Asia di mana Japan lagi tjoba boeat betot lebih banjak daerah Tiongkok hingga Japan achir-achir aken mendjadi berkoeasa sendiri di Asia. Ini positle dari Japan achir-achir tida aken bisa dibiarken bagi Emperium Inggris, maka djoega sir Leith Ross dioetoes ka Tiongkok. Kasoedahan dari itoe pangoetoesan, adalah itoe tindakan monetair jang tandes dari Nanking dan itoe sikap keras terhadap penetratie Japan di Tiongkok dengan daja gerakan autonomie etc., jang semoeanja bermaksoed manjiptaken satoe keradjaan besar, jang namanja sadja ada merdika, padahal sabetoelnja tiua lebih tida koerang dari pada satoe kolonie dari Japan.

Laen-laen orang anggep, sebabnja Nanking poenja poetoesan pasti itoe jalah itoe sancties jang didjalanken terhadap Italie. Di seblah atasan dengan ringkes kita soeda oereiken brapa pentingnja itoe sancties bisa beroepa dalem practyk. Teroetama boeat Japan satoe sancties economie nistjaja aken bisa membri kasoedahan jang na'as. Boeat ia poenja barang-barang bahan goena industrie, Japan moesti mangandel pada loear negri. Ini waktoe ia ada mempoenjai industrie besar, tapi zonder barang bahan itoe industrie pasti mandek. Lebih djaoeh goena pendjoealan barang-barang hasil-kaloearan negrinja, Japan poen mangandel pada loear negri. Ini waktoe Japan idoeop sabagian besar dari penghasilan jang ia dapet dari ia poenja hasil-hasil industrie jang didjoeal pada laen-laen negri. Tiap orang taoe bagaimana Japan sanantiasa berichtiar boeat besarken ia poenja pasar-pasar. Antero perekonomian Japan mengandel pada itoe export dari barang-barang industrie. Andeiken jang lantaran satoe conflict

jang diterbitken olehnja, Japan alamken sancties economie, sepertinja larangan export bahan ka Japan dan import barang-barang boeatan Japan, Tentoe sekali dalem sakedjab Japan poenja perekonomian mendjadi loempoe. Industrie moesti mandek, pendjoelian barang-barang boeatan pabrik ka loear negri aken brenti dan pelajaran Japan aken mendjadi kalang-kaboet. Sasoenggoehnja bisa djadi Nanking mendapet andjoeran dengan perhatiken jang boekan moestail pada Japan poen nanti bisa didjalanken sancties. Sasoedanja sancties didjalanken terhadap Italie, kans boeat didjalankennja sancties pada Japan, kaloe sampe Japan terbitken conflict, soenggoe boekannja ketjil. Ini waktoe keadahan ada bedah dari pada dalem taon 1931 dan 1932, tatkala mana Tiongkok dengan siasia telah tarik tangannja Volkenbond. Di mana Volkenbond baroesan sadja telah ambil poetoesan boeat djalanken sanctie terhadap Italie, maka soesah sekali aken ia tida ambil saroepa tindakan begitoe terhadap Japan djika, seperti djoega Italie, itoe negri lakoeken panjerangan pada laen negri.

Samentara itoe, dari sini kita hanja bisa membikin doega-doegaan sadja. Djalannja oeroesan di Tiongkok djadi samingkin roewet. Soeda pasti, bahoea tiap waktoe aken bisa terdjadi perledakan. Kagentingan soeda djadi begitoe heibat, hingga satoe sebab ketjil sadja nistjaja aken bisa mangasih kasoedahan loewas!

*

Satelah kedjadian itoe incident manjedihkan di waktoe pemboekaan — jaitoe panjerangan atas dirinja Wang Ching Wei — congres kalima dari Kuo Min Tang bisa diteroesken dengan tentrem. Itoe Congres telah bitjaraken banjak soewal, dan telah ambil berbagi poetoesan penting. Orang-orang jang perhatiken warta-warta dalem soerat kabar tentoe taoe, apa sadja jang telah dibitjaraken dan dipoetoesken itoe. Doea poetoesan itoe ada penting boeat Hoakiao, hingga kita maoe bitjaraken djoega di sini.

Poetoesan pertama jang kita maksoedken adalah soepaja Nanking pakerdjaken lebih banjak Hoakiao jang pande, jang ini waktoe berada di loear Tiongkok. Ada satoe tempo, di mana „Oversea-Chinese” tida terlaloe dihargaken di Tiongkok, ja, malah itoe waktoe di Tiongkok ada terdapat kasoekaan boeat tida akoehi Hoakiao jang tinggal di loear negri. Berbareng dengan gerakan revolutionnair dan nationalistisch, ini keadahan telah berobah. Tiap orang taoe brapa besar adanja toendjangan jang dibriken oleh Hoakiao pada dr. Sun Yat Sen dan pangikoetnja. Ini toendjangan moereel dan oewang ada begitoe besar, hingga orang

bisa bilang, succes dari revolutive sabagian besar adalah didapet atas djasanja Oversea-Chinese. Sabegitoe lekas Kuo Min Tang berkoeasa di Tiongkok, dengan lantastelah ditaro perhatian lebih besar boeat Hoakiao di loear negri. Sapan-djang sakean taon itoe perhatian samingkin bertambah, teroetama dalem waktoe paling belakang perhoeboengan dengan Hoakiao jang tinggal di Indonesia telah mendjadi terlebih rapet. Ampir tiap boelan ada dateng tetamoe-tetamoe agoeng dari Tiongkok, jang dinamai penghiboer2 aken mangoendjoengi Hoakiao. Djoega dari Indonesia dengan tentoe-tentoe samingkin banjak Pranakan Tionghoa mangoendjoengi marika poenja tanah leloehoer. Satjara begitoe, tali-perhoeboengan dengan Tiongkok pasti aken djadi lebih kekar.

Samentara itoe, tida bisa disangkal, di Tiongkok sendiri doeloelan perlakoean antara Tionghoa totok dan Hoakiao ada berbedah. Beroelangoelang orang denger keloehan-keloehan tentang itoe. Officieel tentoe sadja tida dibikin perbedahan, malah di atas kertas ada terdapat pelatoeran jang menghargaken lebih tinggi pada Hoakiao, tapi practisch Hoakiao rada dikeblakangken. Tentoe sekali ini poen tertampak dalem hal pakerdjaken Hoakiao dalem dienst pamerenta. Oemoemnja ada dikatahoei, sebagai Hoakiao orang hanja bisa berhasil masoek dalem dienst pamerenta di Tiongkok bila orang dapet perantaraan orang - orang jang berpangaroe dan alamken perlindoengan dari marika. Tentoe sekali ini ada mendjadi soember koerang senang hati dari Hoakiao. Dengan pantes orang boleh mengharep, jang di Tiongkok, sedikitnja dalem dienst negri, Hoakiao dapet kans bersamahan seperti orang-orang Tionghoa totok. Sekarang ini koerang senang hati roepanja soeda dibikin berachir, jaitoe dengan itoe besluit dari Kuo Min Tang Congres kalima. Sedikitnja, orang boleh harep, di mana Congres anggep itoe soewal ada tjoekoep penting boeat ditjatet dalem agenda, jang itoe besluit sasoenggoehnja aken didjalanken. Apa ada begitoe banjak orang - orang Tionghoa „pande” jang tinggal di loear Tiongkok, itoelah kita rasanja sangsi, tapi biar bagaimana, psychologis, poetoesan itoe ada berharga besar dan pasti aken membikin lebih rapet perhoeboengan antara Tiongkok dan Hoakiao.

Besluit kadoea jang kita maksoedken adalah tentang pangiriman satoe eskader kapal-kapal meriam Tionghoa ka berbagi negri boeat sampeken pengharepan-pengharepan baik dari Pamerenta Nationaal pada Hoakiao. Djoega ini besluit dalem practyck aken berarti penting sekali boeat perhoeboengan antara Tiongkok dan orang-orang Tionghoa jang tinggal di loear negri. Pangiriman satoe

Satoe pernikahan jang beroentoeng

tjoema bisa terdjadi, bilamana itoe ketjotjokan pikiran antara soeami-istri dibikin lebih tegoe oleh satoe dedekan badan jang bagoes dari fihaknja si prampoean.

Satoe hal jang paling penting aken orang dapet dedekan badan bagoes adalah satoe boeah dadah jang berisih. Aken singkirken boeah dadah jang kendor dan kempes tjoema ada satoe obat, jang soedah sedari toedjoe taon telah dapet poedjiannja thabib-thabib dan hasilnja mana soedah diboektiken oleh pertjebahan-pertjebahan wetenschappelijk dan dalem berbagi-bagi kliniek. Tjolah minta kitapoenja brochure, satoe boekoe jang terdiri dari 48 katja, di mana ada dimoeat banjak gambar. Ini boekoe jang berkalimat „Bagaimana saja bisa dapetken boeah dadah jang berisih” aken dikirim dengan GRATIS pada sasoeatoe orang jang minta.

Dalem ini boekoe ada ditoetoerken tjara perawatan dan hasil jang soedah didapet dengan pamakean

Mammoform

Ditanggoeng tida berbahaja. Di dalem internationale tentoonstelling di Boulogne di taon 1932 Mammoform soedah di anoegrahken „tameng kehormatan dan diploma”. Pembikinan Mammoform dilakoeken di bawah penilikan dari Rechtbank-chemiker Dr. Wirth.

AESULAP. Chem. Pharm. fabriek Berlijn.

Importeur: R. BRAENDLEIN — Chemicalienhandel.

BATAVIA-CENTRUM

Kramat 41

Tel. WI. 4964

SOERABAJA

Embong Tandjoeng 28

Tel. Zuid 2505.

kapal perang ka negri-negri asing dalem pangi-doeapan satoe negri modern ada satoe perkara loemrah. Boeat itoe ada terdapat doea alesan: mangoendjoe keangkeran dan memiarah perhoeboengan dengan rahajat negri tersangkoet jang tinggal di loear negri. Prihal perkara mangoendjoe keangkeran kita tjoema haroes bitjaraken dengan pendek. Tentoe sekali, ada goenanja aken kasih kenal pendoeoek-pendoeoek di Indonesia dengan satoe wakil dari armada Tionghoa. Soepaja di sini orang tida pikir, bahoea Tiongkok tjoema mempoenjai jonk - jonk sadja! Tapi, toeroet pendapat kita, jang paling teroetama adalah itoe hal memiarah perhoeboengan antara Tiongkok dan orang-orang Tionghoa jang tinggal di sini.

Satoe kapal perang ada satoe kapal loear biasa. Kapal-kapal oemoem, djikaloe belajar di loear itoe zone tiga-myl, dipandang sebagai satoe bagian dari daerah negri jang marika kiberken benderahnja, tapi menoeroet Volkenrecht, kapal-kapal perang ada mengambil kadoedoekan loear biasa. Kapal-kapal perang itoe dipandang sebagai satoe „schwimmendes gebietsteil”, „territoire flottant”,

satoe bagian daerah mangambang dari itoe negri jang poenja itoe kapal. Dek dari satoe kapal perang Inggris jang berlaboe di pelaboean Priok adalah daerah Inggris. Djikaloe atas satoe kapal perang Inggris, jang berlaboe di pelaboean Priok, dilakoeken pemboenoehan, maka perkara boenoeh itoe haroes dipandang sebagai kedjadian dalem daerah Inggris dan tida atas daerah Blanda. Itoe kapal mawakilken Engeland dan daerah Engeland.

Siapa perhatikan segala kedjadian di sakiternja, nistjaja manampak bagaimana grang dan goembirah adanja itoe berbagi golongan bangsa di ini negri djika satoe kapal perang dari Tanah-aernja sampe di Priok. Orang manampak itoe antara orang-orang Inggris, Fransch, Duitsch dan Japan. Brapa girang, brapa goembira adanja marika djikaloe satoe kruiser dari marika poenja negri manoeroenken djangkar di Tandjong Priok. Ini perasaan ditimboelken, sebab di saat begitoe orang merasakan itoe contact dengan tanah aer. Kagirangan jang dirasakan djikaloe orang bertindak keatas dek dari „la poenja” kapal perang, adalah kagirangan seperti jang dialamken bila manindak di atas tanah aer sendiri! Apakah ada

satoe daja lebih baik boeat bikin orang merasa seperti bertindak di daerah tanah-aer sendiri, dari pada naek keatas satoe kapal perang? Tida!

Dipandang dari ini djoeroesan, maka poetoesan Kongres Kuo Min Tang kalima boleh dipandang ada baik. Sasoenggoehnja, koendjoengan dari satoe kapal perang Tionghoa aken membikin perasaan nationalistisch dari Hoakiao di Indonesia aken mendjadi terlebih tegoeh. Bila orang perna saksiken bagaimana koendjoengan satoe orang sadja dari Tiongkok manerbitken rasa terharoe (silahkan orang batja artikel „Een belangryk verschijnsel” dalem Panorama baroe ini), tentoe orang bisa bajangkan, bagaimana keras sentiment nationalistisch aken berkobar-kobar antara publik Tionghoa di ini negri djikaloe Tiongkok poenja salah satoe kruiser modern dateng mangoendjoengi! Tidalah terlaloe gegabah boeat mendoega-ngoega, bahoea pelaboean Priok tentoe aken penoeh prang djikaloe satoe kapal begitoe lagi mendatengin!

Kita pertjaja, koendjoengan dari kapal „Ning Hai” oepamanja aken bisa manjptaken soeatoe pemberesan pasti pada soewal Tionghoa.

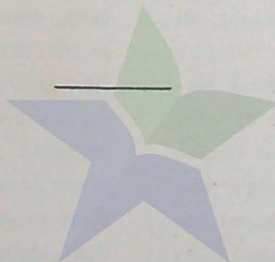
*

Panoetoep, lagi satoe perkara actueel boeat Indonesia.

Toean Tan Kiet Khing, jang terkenal dari gerakan rystpelleryen di Oost-Java dan saorang terkamoeka sekali dari itoe bilangan, soeda toelis satoe soerat pada hoofdbestuur Chung Hwa Hui aken poedjiken panoeroenan tingkatan-pangidoepan dari Pranakan Tionghoa. Kita tida mangarti kenapa toean Tan djoestroe toelis itoe soerat pada Chung Hwa Hui, katjoewali bila ia maoe maenmaen dengan itoe orang-orang, jang dalem sia-

hwee Tionghoa terkenal sebagi „kaoem Packard”. Ja, djikaloe orang perhatikan dengan betoel, maka perboeatan toean Tan kalliatannja ada nakal sedikit. Djikaloe ia bermaksoed soenggoe-soenggoe, tentoe sekali ia telah salah wissel. Satoe sebab adalah, propaganda boeat balik pada tingkatan-pangidoepan lebih rendah pertama-tama ada manjankoet pada golongan jang terbanjak. Adalah ini golongan, jang idoep atas satoe tingkatan jang tida berimbang dengan panghasilan rahajat. Bila orang maoe dapet hasil, orang koedoe bikin propaganda dalem satoe orgaan jang paling soeroep boeat itoe golongan. Boeat itoe maksoed orang tida boleh goenaken satoe pakoempoelan jang berdiri di loear siahwee, siapa poenja anggota-anggota dan pamoeka-pamoeka ada idoep atas tingkatan tinggi, terpisah betoel-betoel dari publik. Toean Tan Khiet King ada berboeat betoel boeat oendjoek lagi tjatjat dari satoe tingkatan-pangidoepan jang terlaloe tinggi, tapi ia kellroe dengan minta perhatian Chung Hwa Hui boeat itoe soewal. Tentoe sekali orang aken kamoekaken itoe soerat dalem „congres” jang aken dateng, orang aken oetjapken perkataan-perkataan jang „agoeng” tentang itoe — boeat lempar dalem krاندjang roempoet, orang tida brani sebab toean Tan Khiet King ada saorang terkamoeka di Oosthoek — kamoedian orang aken ambil poetoesan boeat pahamken itoe soewal.....Ini toch nistjaja tida aken membri alesan aken toean Tan Khiet King merasa tida senang, boekan? Dan dengan gilanggoemilang orang aken liwatken itoe beting-karang kasoekeran boeat djalanken pikiran toean Tan!

Samentara itoe, sabetoelnja itoe pikiran haroes dapet perhatian lebih besar. Sebab sasoenggoehnja, siahwee Tionghoa idoep terlaloe besar!

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Hartanja Badjak Laoet

Docapoele orang mangoelap-oelapken ka-doea ienganrja, bertreak-treak dan berdjingkrak-djingkrak saking kagirangan di itoe batoe-batoe karang dari Cocos Island.

„Millioenan! Millioenan harta kekaja'an jang beroepa MAS! Kita telah dapetken itoe!”

Cocos Island! Siapa tida perna batja dalem soerat2 kabar namanja itoe poelo di mana katanja ada dipendem satoe kekajahan besar, jaitoe hartanja badjak laoet? Tidakah orang inget bagaimana beroelang-oelang dalem soerat - soerat kabar ada diwartaken tentang expeditie-expeditie jang menoedjoe ka itoe poelo aken tjari itoe harta jang berdjoemblaah besar sekali? Tidakah orang pernah denger tentang expeditie-expeditie jang pergi dalem segala kagoembraan, dan kembali lagi dengan perasaan sanget katjele?

Boeroeng-boeroeng pada tjatjowetan di poentjajnja itoe poehoen-poehoen di dalem itoe oetan jang lebat. Binatang-binatang oetan jang ketjil mengawasim dengan perasaan heran dan kagoem itoe pamandangan jang loear biasa boeat marika, itoe doea-poeloe prang orang jang berdjingkrak-djingkrak, saling peloe bertreak-treak dan menjanji-njanji!

Di tengah2 itoe rombongan orang ada brdiri satoe orang moeda. Ia bongkoki badan atas ia poenja satoe pekakas loear biasa dengan kaki tiga. Dengan pekakas, pendapatetan baroe, ia soeda bisa ketemoeken itoe tempat, di mana harta itoe pantenja ada terpendem, dalem sekali di bawah itoe batoe-batoe karang.

S. MacFarlane Arthur, pemimpin dari itoe expeditie, berseroe: „Ka kapal, kawan - kawan, ka kapai! Ambil itoe pekakas-pekakas! Kita aken lantas meelai menggalih!

Angkat tangan!”

Marika lari terbirit-birit di atas itoe batoe-batoe karang, menoedjoe ka pantei laoet. Tida djaoeh dari sitoe ada perlaboe „Queen of Scots”, satoe kapal jang besarnja 600 ton, dan jang telah angkoet itoe expeditie dari Engeland. Ini kapal sekarang berlakoe sebagi hoofdkwartier mengambang.

„Satoe pound boeat orang pertama jang balik di pantei!” berseroe Arthur.

Marika lari berseraboetan sakeras-sekerasnja malintaskan itoe gombolan dari itoe rimboe. Tibaliba mendadak.....

„Angkat tangan! Kaoe-orang berada dalem

tawanan, atas namanja pamerenta Costa Rica!”

Marika berhadapan dengan sadjoemblaah soldadoe jang berdjedjer dengan senapan soeda berslap. Di pinggir ana berdiri satoe officier, dengan pedang terhoenoes dan di seblahnja ia-ini ada saorang particulier.

Itoe avonturiers merandek dengan kaget sekali. Marika tida bisa bitjara dan berdiri diam di sitoe dengan napas sengal - sengal. Sampe achir-achir Arthur madjoe ka depan dan menanja apa artinja ini semoea.

Itoe orang particulier lantas menjamperin. Dalem bahasa Inggris jang gaga-goegoe ia telah kasih katerangan, bahoea ia poenja pembesarpembesar dalem pamerenta Costa Rica telah ambil poetesan, bahoea Arthur dan kawan-kawannya moesti ditangkep oleh kerna telah kiberken berdera Inggris di Cocos Island, jang mana ada bertentangan dengan wet internationaal sebab poelo itoe ada kapoenja'an ia poenja pamerenta. Lebih djaoeh, marika soeda tjari itoe harta dengan zonder perkenannja pamerenta, maka dianggep ada baik boeat tangkep dan kirim poelang marika ka Engeland.

Arthur maminta, meratab dan mangantjem, tapi itoe wakil dari pamerenta Costa Rica soeda dapet titah jang pasti dan soldadoe-soldadoe ada manoendjang padanja. Dari itoe, itoe orang-orang Inggris tida ada mempoenjai laen djalan dari pada berangkat poelang sadja.

Begitoe berachirlah satoe antara itoe banjak babakan-babakan jang dramatisch dari hikajatnja itoe pemboeroean harta di Cocos Island. Arthur dan kawan-kawannya pertjaja bahoea marika soeda ketemoeken paling sedikit sabagian dari itoe mas jang berharga £ 25.000.000, jang terpendem di itoe poelo. Lagi satoe-doea hari, pasti marika aken bisa angkoetin itoe ka kapal. Tapi laerang telah djadi katjele!

Cocos Island letaknja di Pacific Ocean seblah Selatan, ampir 500 myl di seblah Barat-Selatan-barat dari Panama Canal. Itoe ada satoe poelo jang indah, penoeh batoe karang, pandjangnja kira 4 myl dan lebarnja tiga mijl. Salaennja satoe „kampong” ketjil deket Wafer Bay, poelo itoe tida ada pendoeoeknja. Binatang liar banjak terdapat di sitoe.

Peroesahan - peroesahan panangkepan ikan seringkalih koendjoengken panteinja itoe poelo aken tetapi marika poenja pakerdjahan mangalamken banjak halangan dari itoe ratoesan ikan

tjoetjoet jang makan orang di laoetan, sitoe.

Cocos-Island telah diketemoeken di permoe-
lahan abad ka 16. Poelo itoe djato dalem ta-
ngannya Costa Rica sasoeda terbit pambnronta-
kan dari kolonie Spanjol di Amerika Tengah
dan Seltan. Berkalih-kali di sitoe telah dila-
koken pertjebahan kolonisatie, aken tetapi
sanantiasa siasia.

Kapal kematian.

Harta paling besar jang katanja ada dipen-
dem di sitoe adalah kekajahan dari kota Lima,
Peru, di djeman doeloe. Tatkala dalem taon 1821
Simon Bolivar kapalaken tentaranja aken madjoe
ka itoe kota jang tida dibelaken, pembesar-pem-
besar agoeng dari gredja dan negri merasa iboek
sekali ka mana marika moesti singkirken, harta-
nja itoe kota soepaja tida terdjato dalem ta-
ngannya fihak moesoe. Marika achirnja ambil
poetoesan boeat moewatken itoe ka satoe kapal
Inggris, dari mana saorang pelajaran bernama
Thompson ada mendjadi kapitein. Itoe kapal ka-
betcelan ada di pelaboean dari itoe kota. Sa-
munggoe lamanja tida brentinja orang angkoetin
itoe oewang mas potongan, jang diambil dari
bank-bank dan kas negri, ka itoe kapal „Mary
Dear”.

Segala patoeng mas, begitoe poen laen-laen
barang mas dan perak dari semoea gredja telah
dizingkoet. Harganja itoe semoea barang sama
sekali ditaksir ada kira-kira £ 12.000.000.

Sadjoemblah orang, jaitoe dari koelawarga-
koelawarga jang paling toea dan golongan paling
terkamoea dari itoe kota, toerpet dengan itoe
kapal. Sasoeda kapal itoe berada di tengah
laet, ioe orang-orang ternama telah berdiam, ka
mana marika moesti pergi.

Iaorang bikin conferentie di dalem kamar
dari itoe kapal. Apa maoe itoe kekajahan besar
telah menggeraki hatinja captain Thompson dan
anak-boeahnja. Marika djadi timboel itoe ka-
inginan boeat poenjaken itoe kekajahan jang,
dengan sakalih poekoel sadja, bisa membikin ma-
rika djadi orang-orang hartawan besar dalem
doenia. Begitoe laen marika lantass grebeg dan se-
rang pada itoe orang-orang jang lagi bermoeafa-
ketan. Mait dari itoe korban-korban dilempar ka
dalem laet.

Thompson toedjoeken kapalnja ka Oetara,
ka poelo Cocos, di mana ia pendem itoe harta

JAVA HOME

(Opgericht 1931)

218. Orchard Road, Singapore.

Ada sala satoe kosthuis jang terkenal boeat
studenten dari Indonesia.

Djoega ada sedia speciaal Kamar boeat
Toeantoean dan njonja-njonja jang dateng di
Singapore.

Tetamoe bisa dipapak di Plaboean.

Directeur
Khouw Oen Tiong

jang dapet dirampas. Belakangan ia poe-
nja kapal telah ditangkep oleh satoe kapal pe-
rang dan ia poenja anak-boeah telah alamken
kabinasaan. Rasianja itoe harta jang terpendem
toercet kabawa ka dalem koeboer.

Djoega „Bonito of the Bloody Sword”, salah
satoe kpala badjak jang paling dimaloelin di dje-
man doeloe, katanja telah pendem ia poenja
harta di itoe poelo, demikianpoen banjak ba-
djak-badjak laen.

Banjak taon berselang saorang bernama
Edward Keating katanja ada merapoenjai satoe
petah boemi jang maloekisken, d tempat mana
Thompson telah pendem hartanja itoe. Ini pe-
tah-boemi — bebrapa copies dari mana sekarang
masih ada — soeda digoenaken oleh itoe pem-
boeroe-pemboeroe harta dalem taon-taon bela-
kangan, aken tetapi tida mangasih hasil. Gelom-
bang-angin heibat, hawa panas atawa pembron-
takan orang kapal soeda membikin tamat per-
djalanen banjak rombongan, jang menoedjoe ka
itoe poelo aken gali itoe harta. Keapesan telah
manimpah pada banjak rombongan laen, hingga
tersiarlah itoe segala dongengan tentang roch-
nja itoe badjak-badjak laet jang katanja tida
senang marika poenja harta diambil dan sebra-
pa bisa djaga itoe.

Ada diramaiken, dengan masin-masin pen-
dapetan baroe, itoe harta achir-achir moesti di-
katemoeken. Dan djikaloe itoe mas dapet digali
kaloear, katanja itoe ada tjoekoep aken perbaeki
standaard mas di Groot Brittanie dan Amerika
Sariket!

Tidak lagi mengeloearkan

Ongkos² jang besar

Toean soedah lama mendapat kepastian dari hal keoentoengan² jang disadjikan oleh

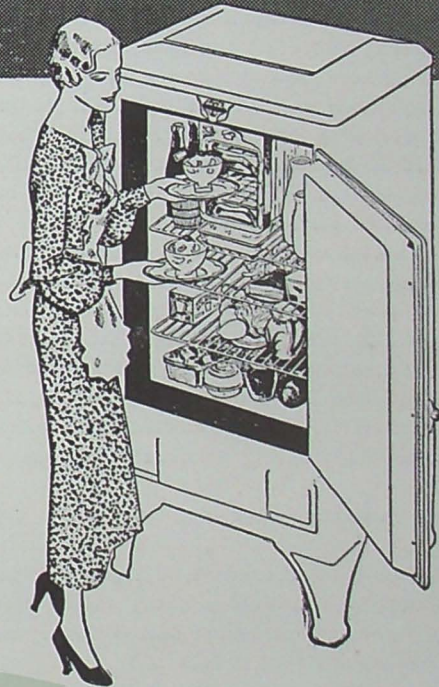
FRIGIDAIRE jang toelen

tetapi

toean berkeberatan boeat mengeloearkan ongkos? Kita dengan segala soeka hati akan menolong toean dalam ini hal.

Tjoba kita pertoeandjoekkan pada toean FRIGIDAIRE dengan tempat mendinginkan jang kasep dan kita akan perliatkan pada toean jang keoentoengan² jang toean dapat dari itoe Frigidaire kira³ setimpal dengan barganja.

Dari hal pembajaran djika perloe kita maeoe atoer dengan toean hingga me-njenangkan.

LINDETEVES – STOKVIS

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Kekaja'an tida berarti segala-gala . . . .

(Petikan dari Hikajat Bijbel).

(Panoetoep).

JANG SOEDA DIMOEWAT:

Selagi berada dalem perdjalanan aken memboeroe ka Oetara,

RADJA SOLOMON telah menampak satoe moestika di satoe taman anggoer, jaitoe jang beroepa satoe

GADIS SHULAMITE jang tjantik dan elok. Sekalipoen diboedjoekin oleh dajang-dajangnja baginda, itoe gadis sanantiasa merasa berdoeka dan inget pada ia poenja kekasih, satoe gombala miskin maski soeda berada di tempatnja Radja. Dalem satoe perdjalanan, Radja telah poedji ketjantikan itoe gadis, tapi

ia-ini briken djawaban-djawaban jang samar, jang ia maksoedken boeat oetaraken ia poenja tjinta pada kekasihnja, aken tetapi jang membikin Radja salah ngarti. Di waktoe malem itoe

GOMBALA MISKIN, kekasihnja itoe gadis, telah ketok djendela roewangan di mana ia poenja djantoeng hati ditempatken dan adjak kekasih pergi.

„Bangoenlah, djiwa-hati,” ia berkata, „dan toeroet padakoe”.

Si gadis gojang kapala.....

TEROESANNJA:

„Moesin saldjo soeda berachir,” maneroesken itoe gombala moeda, „dan oedjan soeda brenti toeroen. Moesin semi soeda dateng, djiwa-hatikoe. Boengah-boengah soeda moelai mekar dan boeroeng-boeroeng soeda pada menjanji lagi. Poehoen-poehoen soeda, moelai idjo, lagi dan poehoen-poehoen anggoer soeda penoeh dengan boeah-boeah jang montok serta manjiarken bae jang haroem. Marika melinken manoenngoe kae, djantoeng-hatikoe. Bangoenlah, djiwa-hati, bangoenlah, dan toeroet padakoe.”

„Itoe tida bisa; akoe ada saorang tawanan,” mendjawab itoe gadis. „Tapi marilah akoe mamandang poela moekamoe boeat sasaat, kekasihkoe. Marilah akoe denger lagi kae poenja soeara. Kamoedian, pergilah.....Sitra ini bajangan itam aken linjap dari pangidoepan kita dan kita aken berkoempol kembali. Bersabarlah sampe itoe tempo dateng. Bergoembiralah sanantiasa!”

Itoe pamoeda samingkin mendeketi itoe djendela.

„Akoe sanantiasa aken dappingken kae,” la kata dengan soeara tetep. „Akoe aken toeroet kae ka Jeruzalem, ka astana dari Solomon, malah djoega ka oedjoeng doenia.....”

Kabesokannja Radja Solomon dan pangikoet-pangikoetnja lantakombali ka Jeruzalem. Tida satoe orang taoe, bahoea di boentoetnja itoe rerotan, setiap hari ada mangintil satoe orang jang berseendirian, jang salamanja belakoe awas.

Di Jeruzalem itoe gadis Shulamite dibri tem-

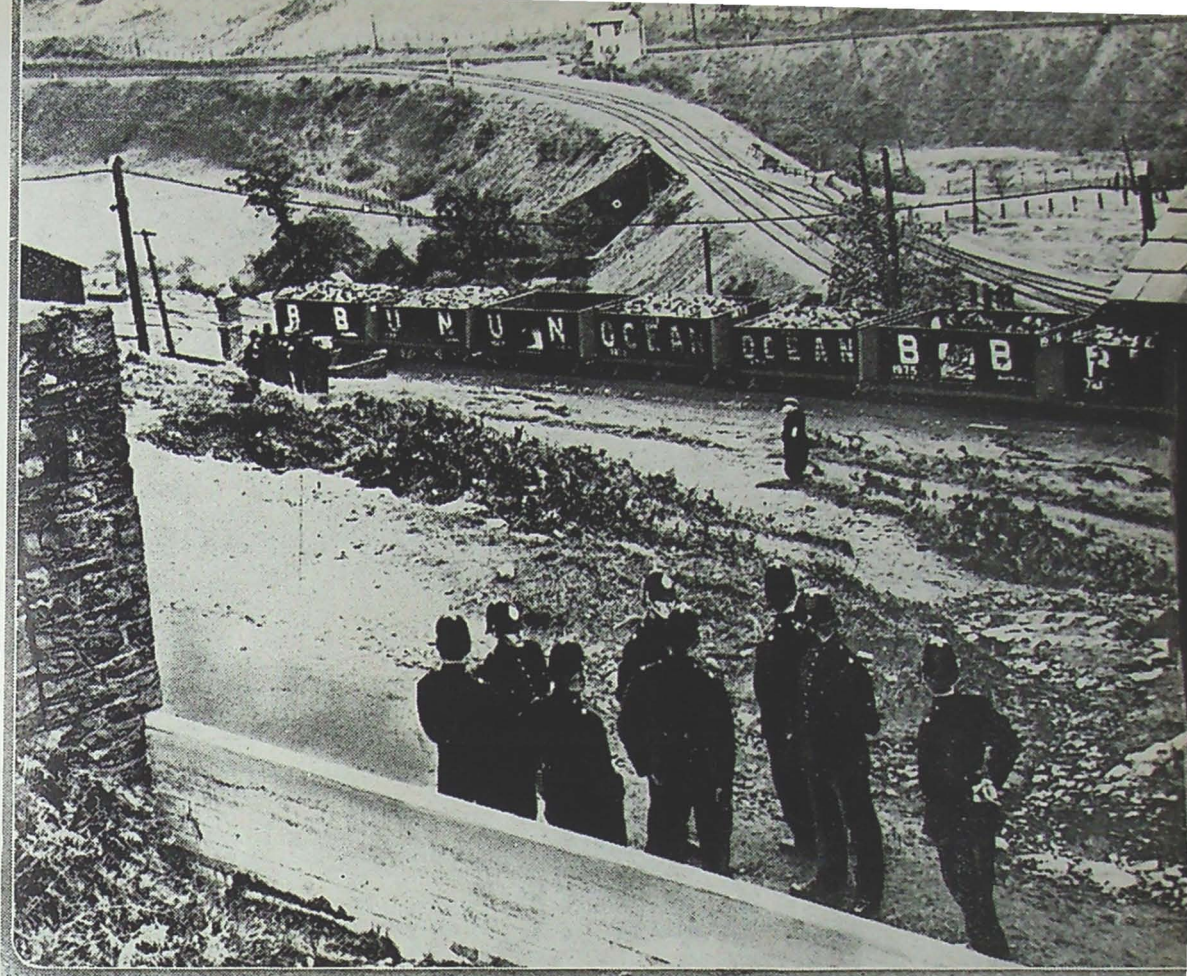
mancenggoe persediaan-persediaan boeat pernikahan. Tiap hari Solomon telah tjoba ambil hatinja dengan perkataan-perkataan kemah-lemboet, tapi saban-saban Baginda merasa gegetoen. Sebab, apabila diadjak bitjara, matanja itoe gadis seperti mangawasin satoe barang jang tida kaliatan dan kadoea bibinja malokkisen senjoeman jang aneh. Adalah itoe sorot mata jang memtikin Baginda djadi merasa tida enak dan djadi mendapat rasa koeatir.

Di hari pertama dari itoe perajahan perkawinan, Baginda Solomon telah manoenmpak kreta indah dan terhias mas ka dalem pekarangan astana dengan pakean kemanten. Anempoeloe pangawal dengan bersendjata pedang mangapit itoe kreta di kiri-kanan.

Satoe pamoeda orang tani mangawasin itoe rerotan dengan mata manjalah.

Dalem roewangan singgasana, itoe gadis Shulamite manoenngoe kadatenganja dengan sikap tentrem sekali sembari mamandang itoe segala kaindahan. Itoe tachta jang menjereng terbikin dari gading aseli, tersaloet mas dengan tempat taro kaki djoega dari mas; itoe tiga ratoes tameng dari mas toelen jang digantoeng di dingding - dingding; itoe 12 singa di samping tachta, sembojan dari Solomon poenja keangkeran; itoe monjet-monjet jang tjatjowetan di poendaknja itoe boedak-boedak koelit itam dan satoe boeroeng merak indah jang mekarken boentoetnja jang indah depan tachta.

Satoe soeara trompet kadengeran. Ia gadis manoleh dan manoenngoe dengen senjoeman tawar kjetika Baginda menjamperin dan doedok

PAMOGOKAN PARIT. — Di New South Wales, Engeland, baroe ini sadjoemblah koelie partt telah masoek dalem trowongan-trowongan parit dan tida maoe kaloear dari sitio sabelon marika poenja permintaan-permintaan, aken naek gadji, ditrima baek. Aken mendjaga perkara-perkara tida enak, polttie telah ronda di pekarangan Nine Mile Point Mine.

Sinar-sinar jang bertjahaja dari Sollux-lampen (Origineel Hanau)

ADA SATOE MATJEM OBAT JANG BAEK SEKALI oentoeok segala matjam penjakit entjok dan pegel.

Ini sinar merah jang bertjahaja bisa meresep masoek sampe ka dalem badan, dan mempoenjai chasiat aken semboehken penjakit, hal mana tida nanti bisa terdjadi dengan sinar laen laen dengan tjara jang begitoe sampoerna.

SOLLUX-LAMP haroes ada di saban roemah tangga dan sasoeatoe orang tentoe mampoe beli itoe.

Tjobalah minta prospectus jang penoeh gambar dan katterangan-katterangan lebih djaoe pada Hoofdagenten boeat Hindia Blanda.

N. V. Otto Pfeiffer Agentschappen

Batavia-Centrum.

Mintalah keterangan pada Toean poenja dokter

di itoe medja perdjamoean.

„Alangkah adem ada sikapnja itoe gadis,” menggroetoe itoe selir-selir, „di antara itoe segala keramehan dan oepatjara. Apakah boleh djadi bahoea ia masih inget pada itoe gombala?”

Dalem itoe perdjamoean Baginda ada ber-goembira sekali. Segala kesangsian dan kakoeatiran tentang itoe gadis ia telah kesampingken. Pernikahan tida lama lagi dilangsoengken. Salagi orang berpesta pora, itoe gadis telah oendoerken diri dan masoek dalem roewangan seblah di mana ia berkoempoel dengan itoe laen-laen prampoean.

Dengen lantass marika telah oeroeki padanja dengan segala matjem pertanjaan. Itoe gadis rapetken matanja dan mangelah napas.

„Kekasihkoel ada di Jeruzalem,” ia manerangken. „Semalem ia dateng di loear kamarkoe. Ia poenja tangan merabab pintoe dan akoe denger soearanja, seroehken akoe boeka pintoe. Koetika akoe boeka, ternjata ia tida ada. Akoe seroehken padanja, aken tetapi tida dapet saoeatan. Akoe

berseroe dan berseroe kumbang sampe achir-achir soldadoe djaga ketemoeken akoe. Akoe meratab padamoe sekalian, poetri-poetri dari Jeruzalem, tjariilah kekasihkoel itoe dan bilang padanja, bahoea akoe merasa kangen sekali.”

„Kaoe gelo!” marika berkata. „Ia tida ada di sini. Brangkalih kaoe mangimpih.”

„Akoel tida mangimpih,” ia djawab. „Sekali-poen akoe seperti tidoe, toch hatikoe salamanja sedar. Pergilah tjari padanja, akoe minta itoe padamoe sekalian.”

Itoe orang-orang prampoean memandang padanja dengan heran. Satoe gadis loear biasa. Bagitoe pasti. Begitoe setia. Dan itoe sepasang mata, alangkah toeloes dan tabah kaliaatannja.

„Bilanglah pada kita, Shulamite,” marika bilang. „dalem hal apakah kaoe poenja kekasih ada malebihken laen-laen orang lelaki?”

Itoe gadis merangkepi tangannja. Ia poenja mata bersorot aloes sekali.

„Kekasihkoel ada berkoelit poetih dan gaga;

ia ada paling djempol antara poeloehan riboe orang. Kapalnja ada seperti boneka mas jang gaga, ramboetnja berombak - rombak dan itam djengat, matanja ada seperti boeroeng jang moella, ia poenja pipi ada seperti sagenggem boengah jang aloes dan haroem. Ia poenja toeboth ada seperti gading jang mentereng dan terlapis safier, kakinja ada seperti pilar-pilar jang kekar. O, diambil semoea-moea, ia ada tjakep sekali. Ia ada akoe poenja, dan akoe ala lapoenja, sekarang dan boeat salama-lamanja."

Mendadak ia brenti. Satoe socara berkresek membikin itoe prampoean-prampoean pada lompat berpentjaran. Kamoedian marika pada boewang diri dengan hormat di atas djoebin. Sebab, Solomon berdiri di sitoe, di belakang itoe klamboe jang terboeka, mangawasin itoe pamandangan dengan mata bertjahaja. Tjoema itoe gadis Shulamite tinggal bersikap gaga waktoe Baginda menjampérin.

Sasaat Baginda mamandang padanja, kamcedian plengosken moeka.

"Iaorang namaken akoe Solomon si Bidjaksana," ia berkata. "tapi kae soeda membri satoe peladjaran berharga padakoe. Kae tida bisa dibeli dengan kekajahan. Alangkah lebih goeri adanja kae poenja tjinta dari pada anggoer jang paling goeri, alangkah lebih haroem adanja kae poenja ramboet dari pada segala boengah jang haroem. Kae ada seperti satoe taman jang indah, jang terkoeroeng dengan tembok - tembok jang kekar. Malah akoe, dengan segala kakajahan dan kakoeasaankoe, ta'dapet masoek dalem tembok-tembok itoe. Kae ada begitoe tjantik, oh, djantoeng-hatikoe, tjantik seperti Tirzah dan angker seperti Jeruzalem, tapi — menakoeti seperti satoe angkatan perang dengan bendera jang berkiber-kiber."

Ia tjopa awasken matanja itoe gadis, tapi gagal.

"Plengosken kae poenja moeka! O, itoe mata! Itoe mata telah kalahken akoe. Akoe ta'e. prampoean jang tjantik, akoe tida nanti bisa poenjaken kae!"

Boeat pertama kalih itoe gadis Shulamite bersenjoem. Baginda merasa boengah hati. Kamcedian ia berbalik dan berlaloe dari sitoe.

*

Satoe prampoean gombala bersender atas poendaknja ia poenja kekasih, di satoe boekit, di bawah satoe poehoen. Itoe pamoeda bersenjoem.

"Segala apa telah kedjadian menoeroet takdir," ia berkata. "Di bawah ini poehoen kae te-

PERKARA TJOELIK ANAKNJA COL. LINDBERGH.
Mrs. Bruno Hauptmann — siapa poenja soemi, sebagaimana orang taoe, telah didjatoken hoekoeman mati, berhoeboeng dengan perkara tjoelik dan boenoeh anaknja Col. Lindbergh — waktoe kaloe ar dari cel-kamatian dari penjlara di Trenton, Amerika, di mana ia poenja socami telah ditoetoe.

lah terlahir. Di bawah ini poehoen djoegalah akoe telah peloe kae boeat pertama kalih. Dan di bawah ini poehoen djoga kita berkoempoei kembali."

Kamoedian marika boeroe-boeroe pergi ka tegalan, di mana orang - orang doesoen soeda berkoempoei boeat rajahken marika berdoea poenja pernikahan.

Doenia Sport

PAMANDANGAN VOETBAL MINGGOEAN.

Voetbalenthusiasten Tionghoa pasti mendjadi terperandjat, koetika menjaksiken bagaimana B. V. C., jang sampe sabegitoe djaoeh belon reboet barang 1 punt dari competitie, telah djatoken T. N. H. dengan tida koerang dari 4—0! Inilah tida bisa disangkal lagi ada satoe hal jang sanget tida kadoega—dengan factor mana orang sanantiasa haroes menaro perhatian dalem doenia voetbal—malah djoega boeat supporters B. V. C. sendiri!

Betoel orang pikir, bahoea boekannya moestail, T. N. H.-ers jang berbadan ketjil aken kalah deser sama B. V. C.-ers, tapi jang marika aken kena ditjoekoerin begitoe banjak, ini tida satoe orang brani ramalken.

Enfin, biar bagaimana, itoe tetep berarti doea punten pertama bagi B. V. C.-ers. Boekannya moestail, jang ini sakalian aken berarti permoe-la'an dari koening-itam poenja perbaekan diri dari itoe inzinking.

Boeat T. N. H.-ers ini ada satoe kasoedahan jang manjedihken, aken tetapi kita harep

rang tida aken mendjadi koerang kagoembiraan sebab, djikaioe marika maoe, kita merasa pasti

Prjswimmers dari tentoonstelling andjing di Crystal Palace, Londen.

iaorang aken bisa mendapet figuur jang „boleh djoega” dalem 1e klasse. Memang taon pertama dalem klas paling tinggi ada, rada berat, routine masih koedoe dikoempoel doeloe.

S. V. B. B. telah pertahankan marka poenja kadoedoekan dan kans atas kampioenschap dengan gedor Vios 3—2. Ini ada satoe kekalahan ketjil tapi tetep berarti doea punt hingga dalem pergoeletan boeat reboet eere-titel, B. B.-ers masih ada mempoenjai kans baik. Seperti djoega S. V. J. A., iaorang nanja katinggalan 1 punt dari U. M. S. dan djikaloe U. M. S. berlakoe alpa sedikit, boekan moestail itoe satoe punt aken bisa kasoesoel.

Dalem golongan klas 2 A, V. V. M. telah teroesken itoe rentetan kemenangan. Ini kalih marika berhadapan dengan Oliveo 3 dan dengan tida banjak tjingtjong itoe djoeroekoentji disoeroe poelang dengan kekalahan 1—5. U. M. S. 3 telah malempem terhadap Hercules 2, lagian atas lapangan sendiri, di mana itoe 3rd team dari U. M. S.-ers telah kena digedor 2—4.

Pergoeletan dalem klas 2 A kaliatan aken mendjadi sengit. Ini minggoe leaders dari ini klas, U. M. S. 2, telah kallangan 1 punt di Koningsplein Zuid terhadap S. V. J. A. 2, dengan siapa marika maen geiyk (2—2). Dengan ini kasoedahan, puntenvoorsprong dari biroe-poetih atas itoe ri-vaal djadi tjoema 1.

Orang pasti aken gojang kapala djika meliat keadahan Assihaam 1. Ini candidaat alg. kampioenschap 2e klasse dari seizoen jang laloe, di ini seizoen telah melempem. Ini minggoe marika berhadapan dengan Oliveo 2 dan digedor 5—1! Dengan begitoe: pasti sekali segala angen-angen atas kampioenschap aken moesti dilepas-ken.

Competitjestand:

1e klasse:

	Maen	Mehang	Serie	Kalah	Punt	Doelvoor	Doeltegen
U.M.S.	6	5	—	1	10	19-	6
S.V.B.B.	6	3	3	—	9	8-	5
S.V.J.A.	5	2	3	—	7	13-	6
Hercules	5	2	2	1	6	11-	8
Oliveo	5	2	—	3	4	8-	16
T.N.H.	5	—	3	2	3	8-	13
Vios	6	1	1	4	3	11-	18
B.V.C.	6	1	—	5	2	8-	14

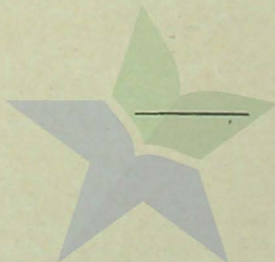
2e klasse A:

S.V.B.B. 2	6	5	1	—	11	16-	4
Sparta 1	6	4	2	—	10	23-	12
V.V.M. 1	5	4	—	1	8	19-	8
Hercules 2	7	3	—	4	6	15-	16
U.M.S. 3	7	3	—	4	6	21-	19
B.V.V. 1	7	2	1	4	5	16-	25
Assihaam 2	7	2	1	4	3	18-	25
Oliveo 3	7	—	1	6	1	9-	30

Assihaam 2 potong 2 verliespunten.

2e klasse B:

U.M.S. 2	5	4	1	—	9	15-	5
S.V.J.A. 2	6	4	1	1	9	18-	5
T.N.H. 2	5	4	—	1	8	10-	8
Oliveo 2	5	2	—	3	4	12-	10
Assihaam 1	6	2	—	4	4	8-	11
Vios 2	4	1	—	3	2	7-	14
B.V.C. 2	5	—	—	5	0	1-	18

Kiri: Josephine Baker, satoe revuester jang sedari 15 taon tida perna indjek Amerika. Kanan: Zangeres Lucienne Boyer jang baroe ini soeda berangkat aken bikin tournee di Amerika.

Film

BUSTER KEATON GILA! LINJAP DARI DOENIA FILM DE- NGEN TJARI MENGENES- KEN.

Gara - gara sakit keras jang mengganggu otak.

Siapa tida kenal Buster Keaton itoe badoet jang sekean taon lamanja telah mendjadi kekasihnja penggemar film? Siapa tida kenal si „Moeka Wadja?”

Buster Keaton itoe film komiek jang namanja satoe kali soedah mendjadi begitoe populair sekali soeda tamatkan penghidoepannya di doenia tooneel dengan setjara

sangat mengenesken. Ia telah djatoh sakit keras dan dapet ganggoean otak. Jang paling heibat dari sekaliannya adalah jang di waktoenja ia sedeng sakit keras dan dapet serangan penjakit otak dan harta bendanja soedah loedes sama sekali ia poen ditinggal pergi oleh iapoenja istri dengan siapa ia telah menika.

Itoe artist jang pada tanggal 4 October beroesia 50 taon, aken me ngilang boeat selama lamanja dari doenia artist.

Satoe telegram dari Hollywood ada kabarken jang Buster Keaton telah mendjadi gila, disekep di dalem satoe „pendjara” orang sakit gila dengan dipakeken sematjem pekakas jang merampas ka-

merdikaannya iapoenja tangan dan kaki ..... dan kamoedian dibawa ka National Military Home di Saulittle di California. Ini kabar soenggoeh boleh dibilang ada sebagi satoe „grafrede” waktloe Buster poenja cariere, penghidoepan di dalem doenia film djadi tamat boeat selama lamanja.

Buster Keaton adalah satoe artist pada siapa iapoenja collegas ada mengirih sangat sakean taon lamanja. Kaloe banjak collegasnya ada mengiri padanja, itoelah tida diboeat heran sebab ini artist, barangkali bisa dapetken lebih banjak dari pada apa jang orang tadinja ada taroh kira dengan ada watesnja. Iapoenja capacitelt bisa

kasihken ia lebih banjak kamas-
hoeran dan ..... oewang!

Tapi sekarang ia soedah djatoh
ka bawah dari satoe poehoen jang
amat tinggi ..... ia terglintjr ka
bawah dari atas poehoennja ka-
mashoeran dan kakajaan jang pal-
ling tinggi .....

Buster Keaton ada satoe ana
artist. Iapoenja orang toea ada
orang - orang komedie jang ber-
maen 'dalem berbagi bagi varie-
te's. Koetika Buster masih beroe-
moer 4 taon, ia soedah moelai in-
djek tangganja tooneel, dan soe-
dah moelai toeroet maen dalem
„The Three Keaton's", (ajah,
iboe, dan Keaton sendiri) dan te-
lah beberapa kali dilempar dari
atasnja woewoengannja circus da-
lem mana ia bersama orang toea-
nja ada maen, zonder dapetken
djoega katjilakaan satoe kali. Ia-
poenja cariere ada moelai seperti
cariernja Charlie Chaplin. Ia
brangkat dengan „nummernja" da-
ri satoe kalaen kota, doea poeloeh
taon lamanja dan sebagai djoega
dengan banjak artisen jang da-
petken nasinja dalem doenia va-
riete's, ia poen telah berangkat ka
Hollywood koetika ia dapet denger
bagimana besarnja gadjih gadjih
jang orang di sana bajar boeat ba
doet badoet.....

Koetika Buster soedah berada
di Hollywood, ia tida katahoei apa
artinja struggle for life (pergoe-
letan oentoek hidoep). Ia baroe
katahoei artinja di kamoedian,
tatkala ia soedah masoek oesia 40
taon dan soedah tenggelem dalem
laetan oetang, dan soedah tida
terdapat tempat dalem Amer-
kaansch film Mekka boeat ia. ....

Ia selamanja berlakoe sebalik-
nja; kaloe orang ketawa terping-
kel pingkel, ia memandeng dengan
mata galak dan bengis kaloe laen
orang ada mandjat naek di tang-
ga dengan soesah paja, ia dengan
gampang sadja soedah berada di
poentjaknja.

Iapoenja film pertama „But-
cher's Boy" (De Slager's jongen)
telah mendatengken success den-
ngen lantas padanja. Dalem tem-
po tiga boelan sadja, sedatengnja
ia di Hollywood, ia soedah men-
djadi satoe artist jang dibajar

baek . . . . Dalem variete's ia telah
dapet katahoei jang publik ada
soeka sama satoe artist jang tida
gampang ketawa dan tida kenta-
raken senjoeman di bibirnja. Dan
ia laloe pergi peladjarin ini
'kunst. Dan begitoelah sampe ia
maen di atas lajar poetih ia tetep
tinggal mendjadi satoe komiek
jang tida gampang tersenjoem.
Makanja itoe poen ia digelarin
„Sad Faced Comedian".

Sebagi „Sad Faced Comedian"
ia telah bikin gempar doenia film
dan ia telah dapetken banjak se-
kali kakajaan dan kamasoeran,
Iapoenja film „One Week", „Bat-
tling Butler", „The General",
„College", „The Cameraman",
„Spite Marriage" „Forward
March" dan banjak lagi film film
loetjoenja, telah disiarken di sa-
loeroeh doenia dan tida lama ka-
moedian itoe bekas badoet dari
variete's soedah mendjadi saorang
hartawan. Iapoenja orang toea
tida oesah lagi menoentoet peng-
hidoepan lebih djaoe sebagai acro-
baten. Buster ada tida temaha
sana oewang. Ia ada moerah ha-
ti, boeat ia sendiri, dan boeat
sembarang orang.....

Iapoenja kakoeatan spier dan
kalemesan telah bisa membantoe
ia sampoernaken iapoenja rol da-
lem film, tetapi iapoenja eigen-
schappen itoe djoega telah mem-
bikin ia „binasa". Ia ada saorang
jang soeka sekali maen sport,
baseball, golf.

Ia ada begitoe soeka sama itoe
permaenan sport sampe ia ka-
dang-kadang telantarken paker-
djarahnja di dalem atelier.

Ia telah menikah dengan Na-
thalie Talmadge dan dengan be-
gitoe ia soedah mendjadi ipar
dari Joseph Schenck jang telah
menikah dengan Norma Talmad-
ge. Joseph Schenck telah ambil
ia sebagai deelgenoot di dalem
United Artist. Di itoe waktoe
itoe badoet soedah berdiri di
poentjaknja kamasoeran dan
kakoeasahan; ia telah dimaloein
di Hollywood, tapi helaas, itoe
kamashoeran, kakaja'an, telah
pergi tinggalkan ia sama tjepet-
nja seperti waktoe itoe datang

koendjoengin padanja.....

Pernikahannja itoe katiga soe-
dara prampoean Talmadge, Na-
thalie, dan Constance, semoeanja
telah alamken kagagalan.

Djoega Buster Keaton telah ber-
tjerei dari Nathalie Talmadge
dan moelai di itoe sa'at semoea-
nja ada berdjalan salah bagi
Keaton. Ia moesti briken satoe
djoembah besar pada Nathalie
sebagi toendjangan dan ia sen-
diri ada hidoep begitoe rojaal
sampe ia soedah tida bisa toe-
toep onkast2nja dan iapoenja
oetang. Kaloe soedah begitoe ia
dapet serangan laen poela, jalah
iapoenja gadjih soedah ditoeroen-
ken waktoe film bitjara mendjel-
ma di doenia.

Betoeel ia masih tjoba rampas
iapoenja kamashoeran di dalem
film bitjara sebagai „the sad faced
comedian" tetapi ia tida berhasil.
Publik soedah blakangin ia. Ia-
poenja film-film bitjara „Romeo
in Pyamas", „Sidewalks of New
York", „The Passionate Plumber",
dan „Speak Easily", sedikit atawa
banjak telah alamken kagagalan,
tida berhasil boeat kasihken ia
kembali iapoenja kamashoeran.

Kamoedian ia laloe pergi maen
dalem film-film ketjil. Dari sini
kembali ia balk lag ka doenia
variete dan koempoelken orang
orang dan berangkat ka Parijs dan
di sana ia telah dapet bajaran
jang mahal sekali waktoe ia di-
oendang maen dalem „Le roi des
Champs Elysee", satoe product
jang djoega telah alamken kaga-
galan.

Kasakitan dan kasialan adalah
mendjadi iapoenja bagian. Dalem
taon 1934 ia telah dinjataken
failliet dan satoe hari sesoedah-
nja ia poenja hari taon jang pal-
ling blakang liwat, iapoenja istri
kadoea Elisabeth Keaton telah
minta bertjerei. Sekarang ia soe-
dah terdjeroemoes dalem djoe-
rang kamiskinan dan moesti di-
toetoep dalem satoe dwangbuis
dalem satoe pendjara orang gila
sebab ia poenja soedah diserang
oleh penjakit otak miring.

Kasian.....!

Roepa-roepa

PANORAMA

HARGA ABONNEMENT

Boeat Indonesia 3 boelan ... f 2.50

Loear Indonesia 3 boelan ... f 4.—

TARIEF ADVERTENTIE:

Dikirim atas perminta'an.

Bureaux: Stadhuisplein 41

Tel. Nos. Bt. 1092 en 1739

MASA KAGA ADA ?

Njonja (pada cipier): Cipier, akoe mae tengokin persakitan no. 1001, apa dia ada atawa tida ?

DJOESTROE ITOE.

Gadis: Papple, itoe pamoeda mae kawin sama akoe, sedeng dia

belon kenal padakoe. Bagimana kae pikir ?

Papple: Djoestroe lantaran dia belon kenal, maka dia mae kawin padamoe !

TIDA TAOE BAJAR.

— Brapa harga sewah roemah jang kae bajar ?

— Jang akoe bajar ? Wah ! belon ada barang satoe cent !

DI AMAH DJANGAN !

Bangsat: Kae poenja oewang atawa kae poenja djiwa !

Njonja: Eh, toenggoe doeloe, akoe panggil soeamikoe. Dia mah boleh diapa-in djcega, sebab dia 'oeda masoek assoeransi !

KLIWAT BODJI.

Pengarang pertama: Bagimana, apa kae soeda batjaken karranganmoe di hadapan itoe panerbit ? Dan apa dia bilang ?

Pengarang kadoea: Dia tida bilang apa-apa, sebab lagi akoe batjaken, ia djadi poelas !

SOEWAL-DJAWAB.

Koeroes: En, apa banjak baek ?

Trokmok: Boekan maen ! Ini hari akoe toenggang koeda doea djam.

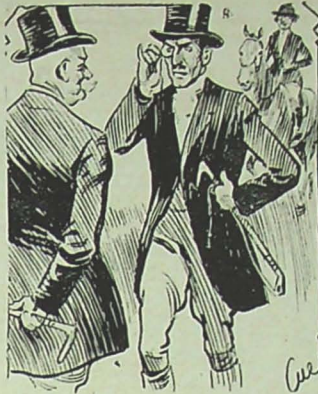
Koeroes: Dan . . . . apa itoe koeda banjak baek ?

SOEDA TAOE.

Toekang gigi: Djangan takoet, tida sakit apa-apa . . . . .
 Patient: Djangan bohong, akoe sendiri toekang gigi!

DUBBEL DJOESTA.

— Orang bilang, kaeo hendak menikah dengan si Dolly meloeloe lantaran ia banjak doewit.
 — Dubbel djoesta! Pertama ia tida ada poenja doewit, dan ka-doea akoe tida maoe menikah dengan ianja!

WAH!

Johnny: Loe kalde besar!
 Tommy: Loe kalde lebih besar!
 Engkongnja: Eh, anak-anak, loe loepa masih ada engkong di sini . . . . .

TJIALAT.

— Bagaimana, apa banjak baek?
 — Wah, tjialat! Ini hari akoe roegi 10.000 roepia. Paling tjialat, doewitkoe sendiri tjaptoen kena kabetot! . . . . .

HASILNJA.

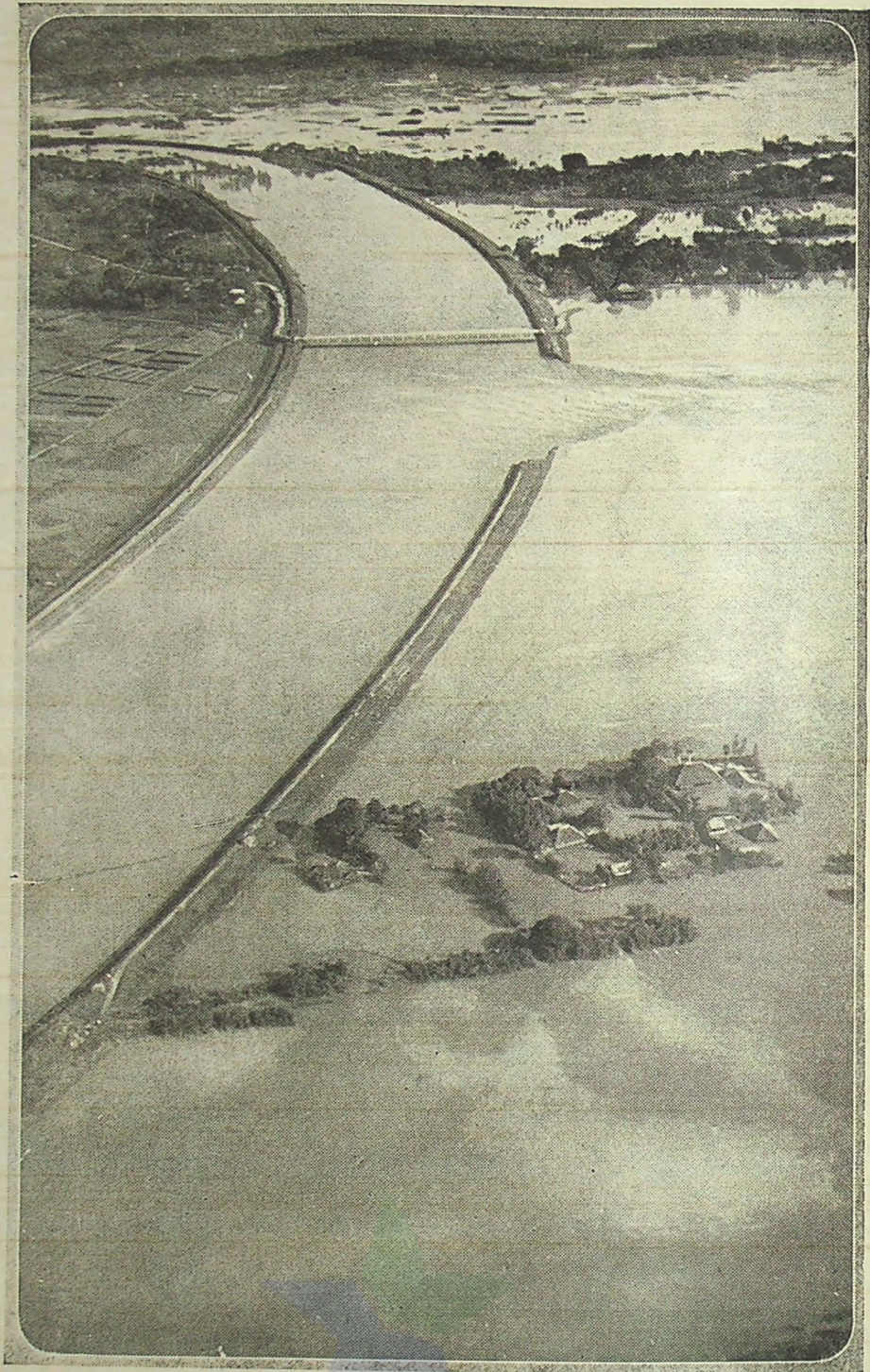
— Kenapa itoe doea nona moekanja sama amat satoe sama laen? Apa marika ada soedara?
 — Boekan, diaorang abis bikin bagoes moekanja di satoe roepa salon-ketjantikan.

DJENGEKAN.

Tetamoe pellt: Djongos, bawa-ken akoe satoe gelas aer dingin dan sapotong anak-gretan.
 Djongos restaurant: Baek, toean, apa toean maoe pake djoega so-dokan gigi dan soerat kabarnja sekallan? . . . . .

*BANDJIR DEKET TOKYO.— Ba-
roe-baroe ini soengei Tone, deket To-
kyo, telah malowap aernja hingga
tanah-tanah deket sitoe pada karen-
dem. Satoe pamandangan di atas
daerah jang kebandjiran.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Penggroesak . . . . .!

Oleh: HOUBIGANT.

9

TJERITA JANG SOEDA DIMOEAT:

Swat Nio poenja sakit kepala jang heibat, ternjata tida bisa katoeloengan dan ia telah meninggal doenia dengan tjara jang mengenesken.

Kamatian dari Sit Nio tjoema membikin Loen Tek berdoeka sebentar sadja, dan sebagaimana tabeatnja jang tida bisa dibowang, belakangan ia bikin perhoeboengan poela dengan satoe gadis di Patekoan anaknja entjek Tjoe Lay jang tjantik.

Loan Nio, begitoealah namanja itoe gadis. Ia ini telah ketarik dengan tjara lakoenja Loen Tek jang sopan santoen, ia telah toendoek di bawah pengaroehnja Loen Tek poenja soerat-soerat jang tadjem.

Loen Tek dan Loan Nio belakangan telah bertoen-dangan.

Entjek Tjoe Lay merasa girang iapoenja bakal mantoe ada pande, tapi ia zonder mentjari taoe iapoenja bakal mantoe itoe anaknja siapa dan bagaimana iapoenja kelakoean di loewaran.

Samentara Loen Tek jang sekarang soeda dapet Loan Nio, telah loepaken sama sekali itoe kedjadian-kedjadian doeloe hari, dalem mana ia soeda ambil banjak korban.

Ia senang dan merasa beroentoeng, malah meng-

harep ia bisa mempoenjai banjak oewang lantaran bakal mertoewanja ada saorang mampoeah.

Tapi aloesnja Swat Nio dan Sit Nio tida merasa senang dengan perboeatannja itoe pengroesak, atawa dengan laen perkatahan Loen Tek poenja perboeatan djahat jang soeda meliwatin takeran Toehan tida idzinken ia ambil korban lebih banjak, maka djoega ia telah diganggoe dengan roepa-roepa penglihatan dan pendengeran jang membikin boeloe badan mendjadi menghirik.

Swat Nio minta ganti djiwa, samentara Sit Nio telah ganggoe ia dengan roepa-roepa bisikan jang menjeremken.

Loen Tek bergidik!

Dari bisikannja Sit Nio di koepingnja Loen Tek, ternjata lahoea kamatian Sit Nio toe boekan sewadjaranja, aken tetapi telah mati kena diratjoenin oleh itoe orang terkoetoe.

Kaloe Loen Tek soeda bisa menangis begitoe roepa tatkala sang istri melepaskan napasnja jang pengabisan, itoe tjoema maoe toetoeper matanja sang baboe jang menjaksiken kamatiannja iapoenja njonja begitoe aneh.

HOUBIGANT.

TEROESANNJA:

Sesat itoe soewara berbisik ilang dari koemandangnja, sigra djoega matanja Loen Tek seperti ada meliat Swat Nio dengan ramboet riapriap menangi sedih sekali.

Swat Nio poenja sikep tida bikin Loen Tek takoet, nanja ia merasa kasian dan ia djadi menjesel sama perboeatannja jang soedah telah sia-siaken itoe prampoean jang tida berdosa. Tapi tida begitoe dengan Sit Nio poenja aloes, ia ini bikin Loen Tek rasaken boeloe badannja mendjadi berdiri. Ia tekep moekanja soepaja tida meliat itoe pemandangan, aken tetapi sekalipoen ia oempetken bagaimana djoega matanja soepaja tida meliat, tetep Loen Tek nampak Sit Nio dengan sikep goesar maoe bikin pembalesan padanja. Teroetama iapoenja mengoeloen jang berbisik minta ganti djiwa, Loen Tek rasaken seperti djoega itoe waktoe ia soedah berada di tempat baka, di acherat di mana manoesia jang djahat mendapet hoekoemannja.

Itoe malem teroes-teroesan Loen Tek tida bisa tidoer lantaran itoe semoea godaan.

Kapan sang fadjar telah mendatengin sigra djoega Loen Tek bangoen dari pembaringannja, aken tetapi ia kamoedian berbaring poela sebab ia rasaken seleroeh badannja pada mengiloe. Ia rasaken begitoe lemes, kepalanja poesing dan sakit seperti ditoesoekin dengan djaroem.

„Tjilaka!” demikian Loen Tek menggrendeng sendirian.

Ia mendjadi kabingoengan itoe waktoe, sebab tida ada satoe manoesia dalem roemahnja jang bisa toeloengin padanja.

Ia menjesel soedah lepas boedjangnja, dengan begitoe ia sakit tida ada jang bisa rawat. Sebentar kamoedian ia rasaken tenggorokannja aoes, ia tjoba toeroen ternjata tida bisa, ia telah djatoh di djoebin sambil mengglisah-glisah lantaran kepalanja begitoe poenja sakit.

Kembali itoe saat ia pangsan, ia seperti meliat

ada Sit Nio jang berdiri sambil tertawa dan kata: „Nah, sekarang kae rasaken sendiri bagaimana enaknja orang jang kena makan ratjoen. Doe-icean kae soedah bikin akoe binasa lantaran kae poenja perboeatan dan sekarang kae boleh rasaken sendiri.....”

Sit Nio tertampak oleh Loen Tek, telah toe-toep bltjaranja dengan soewara tertawa jang membikin boeloe badan serem. Itoe soewara tertawa seperti orang poewas dari Sit Nio telah berkoemandang di koepingnja Loen Tek, hingga kamoedian ia inget poela sama dirinja, ia laloe menjeboet namanja Toehan dan minta perliindoe-ngannja.

„Akoer berdosa, akoe berboeat kedjahatan dan akoe mengakoeh boeat itoe semoea, tapi Sit, ampoenkenlah akoe poenja diri djangan kae siksa tjara begini.....”

Demikian Loen Tek meratap sendirian dan minta ampoen pada Sit Nio jang soedah tida ada poela dalem ini doenia. Loen Tek poenja keadahan itoe waktoe djadi seopama orang gila, ia kema-kemik sendirian seperti djoega ia sedeng mendowa.

Kapan sang kepala jang sakit angot, sigra djoega ia mengglisah-glisah di itoe djoebin dengan kaloewarken treakan mengoeloen pelahan, soenggoe kasian sekali kapan orang meliat Loen Tek dalem itoe keadahan, kapan ia jang meliat tida menginget sama kedjahatannja Loen Tek; perboeatannja itoe pengroesak jang terkoetoe, jang dengan itoe hoekoeman sasoenggoehnja ada tida terlaloe heibat Toehan Jang Maha Koewasa djatohken kapadanja.

Sebentar kamoedian Loen Tek bisa djoega merajap dan naek poela di atas pembaringannja. Ia kaliatan begitoe tjape dan napasnja saban-saban memboeroe seperti djoega orang jang abis djalan djaoeh atawa dieober binatang galak.

Itoe saat telah berbajang kelakoean-kelakoean jang soedah, bagaimana terkoetoe adanja iapoenja diri, jang dengan iapoenja perboeatan jang tida mengenal kesian soedah ambil banjak korban.

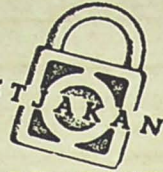
„Pengroesak.....!”

Adalah perkatahan jang kaloewar dari moeloetnja Loen Tek zonder itoe orang moeda merasa. Dengan itoe, djadinja ia saolah-olah mengakoeh jang dirinja ada satoe pengroesak jang kedjem!

***

Kapan sang Batara Soerja telah semboeniken dirinja dan diganti oleh sang Dewl Malem, adalah di roemahnja entjek Tjoe Lay orang koewatirken sekali pada dirinja Loen Tek, sebab itoe

TIADA TERPET
OKAN

DENGAN REPOEH-REPOEH LIPS

Repoeh-repoeh Lips mengkoentji soenggoeh-soenggoeh. Betoelnja repoeh-repoeh jang tegeoh dan koeat, sa-koentji sentosa. Koentji-itoe di-membawa pada lemari-lemari, peti-peti, kotak-kotak, taboet-taboet dan lain lain, jang engkau soeka menjadikan tiada terhampiri pada lain orang, memberi kesenangan dan sentosa. Satoe koentji jang berpatoetan dia poenja harga anteroe. Dengan soekanja, banjak orang inget tempo dalam apa di-membeli koentji Lips. Dia soedah mentegahkan banjak tjelaka.

Membeli dari sebab itoe djoega lekas repoeh-repoeh Lips.

LIPS

Lindeteves-Stokvis

orang moeda tida kaliatan oendjoek dirinja.

Menoeroet kabiasaan saban hari doea tiga kali Loen Tek koendjoengin roemahnja entjek Tjoe Lay, aken tetapi itoe hari itoe anak moeda tida moentjoel.

Entjek Tjoe Lay heran, teroetama Loan Nio mendjadi sanget koewatir atas hal-hal jang bisa kedjadian pada dirinja iapoenja toendangan.

Loan Nio jang rasaken hatinja semangkin lama-semangkin tida enak, laloe soeroean iapoenja djongos si Amat tengokin roemahnja Loen Tek.

Amat sampe di roemahnja itoe pamoeda, ternjata ditoetoe rapet.

Pada tetangganja Amat laloe menanjaken apa Loen Tek ada di dalem, semoea tetangganja tida bisa kasihken katerangan jang di'ingin, marika bilang tida taoe dan dari pagi itoe roemah ada tertoeetoe rapet.

Salah satoe tetangganja Loen Tek bilang, barangkali sedari hari masih pagi Loen Tek soedah ka loear slapa taoe.

Amat laloe poelang lagi ka roemah dan kasih katerangan pada nonanja.

Loan Nio semangkin tida enak hatinja. Ia laloe bertaoeken ini hal pada ajahnja.

Sigra entjek Tjoe Lay berpakean maoe koendjoengin roemahnja Loen Tek, aken tetapi se-

koenjoeng-koenjoeng ada Souw Tjeng dan Tjoen Swie nenenamoe.

Souw Tjeng ada kenal baik sama entjek Tjoe Lay, kerna taukenja ada mempoenjai perhoebongan dagang rapet, sementara Tjoen Swie tjoema datang menganter pada Souw Tjeng jang kebetolan ketemoe di djalanan.

Itoe doa orang moeda telah ditrima dengan manis boedi oleh entjek Tjoe Lay.

Tatkala Souw Tjeng melihat jang Tjoe Lay soedah berpakean, laloe menanja: „Apa entjek maoe ka laloewar sekarang?”

„Betoel,” saet entjek Tjoe Lay.

„O, kaloe begitoe ðaek sebentar sadja kita balik lagi kaloe entjek ada oeroesan,” kata Souw Tjeng.

„Apa ada oeroesan penting jang maoe dibitaraken, Tjeng?” tanja entjek Tjoe Lay.

„Tida begitoe penting, tjoema ada perloe djoega sebab berhoeboeng dengan persediaan boeat minggoe jang aken datang.”

Entjek Tjoe Lay ada baik sekali sama Souw Tjeng, dalem perhoebongan dagang dengan firma di mana Souw Tjeng ada bakerdja, senantiasaa entjek Tjoe Lay ada beroerosan dengan Souw Tjeng.

„Tida mace ka mana-mana, hanja maoe djalan-djalan sadja sebentar kaloe entjek ada oeroesan di loewaran sebentar kita balik lagi,” saetnja itoe orang moeda.

„Kaloe begitoe kae orang baik ikoet pada koe, boeat tengokin bakal akoe poenja mantoe,” kata entjek Tjoe Lay.

„Ia kenapa, 'tjek?’ tanja Souw Tjeng.

„Tida taoe, tjoema menoeroet kabiasaan ia, soeka datang disini satoe hari doewa tiga kali, aken tetapi ini hari sekoenjoeng-koenjoeng ia, tida moentjoel-moentjoel, hal mana membikin kita orang disini ada sanget iboek.”

„O, begitoe. Baeklah!” kata Souw Tjeng.

Diam-diam dalem hatinja Souw Tjeng me-moedji itoe orang toewa poenja perhatian sama iapoenja bakal mantoe. Baroe sadja satoe hari tida moentjoel soedah begitoe perloe boeat menengokin di roemahnja.

Demikian, itoe tiga orang dengan satoe auto telah berangkat ka roemahnja Loen Tek.

Waktoe sampe di roemah jang dimaksodken, entjek Tjoe Lay dan jang laen-laennja toeroen dari kantaran. Depan roemahnja Loen Tek, ada begitoe gelap, tapi dalemnja ada menjalah lampoe listrik. Hingga itoe orang toea mendoega, kaloe Loen Tek pasti soedah datang dari bayergiannja.

Entjek Tjoe Lay laloe ketok - ketok pintoe roemah, tapi tida ada jang menjaoetin dari sebelah dalem, ia tjoba-tjoba poeterin grendelannja pintoe, ternyata tida dikoentji. Ia masoek ka dalem dengan pengrasahan heran.

Entjek Tjoe Lay adjak Souw Tjeng dan Tjoen Swie masoek ka dalem sama-sama.

Itoe orang toea telah panggil-panggil bakal mantoenja, tapi tida ada satoe soewara jang samboet iapoenja panggilan.

Dengen penoeh rasa heran laloe entjek Tjoe Lay masoek ka dalem kamarnja Loen Tek, tapi astaga.....

Itoe orang toea moendoer bebrapa tindak.

„Ada apa 'tjek?’ tanja Souw Tjeng.

Tapi entjek Tjoe Lay tida berkata apa-apa hanja ia menoendjoek ka djoebin di mana ada kaliatan badan manoesia menggetak dengan leher berloemoeran darah dan tangannja ada memegang satoe piso tjoekoer.

„Siapa dia, 'tjek?’ tanja Souw Tjeng lagi, sementara Tjoen Swie sendiri tinggal bengong meliatin itoe mait jang berloemoeran darah.

Entjek Tjoe Lay kaliatan seker kaloewar-ken soewarannja.

„Loen Tek.....” demikian achir-achir ia bisa seboet namanja itoe korban.

„Loen Tek?’ menegesken Souw Tjeng dan Tjoen Swie ampir berbareng.

Itoe doa orang moeda kaliatannja lebih bernapsoe tatkala mendenger itoe nama diseboet oleh entjek Tjoe Lay.

„Ja, Loen Tek. Ia ada bakal mantoekoe.....” kata lagi entjek Tjoe Lay dengan soewara koe-rang lampias.

Souw Tjeng dan Tjoen Swie laloe nerobos masoek ka dalem dan pandang moekanja itoe pengroesak jang soedah mendjadi poetjet sekali. Kamoedian Souw Tjeng rabah - rabah dadanja Loen Tek, itoe anak moeda dapetken kenjataan jang itoe orang nekat soedah tida bernapas poela.

„Ia soedah tida bernapas lagi, 'tjek!’ kata Souw Tjeng kamoedian.

Entjek Tjoe Lay tida kaloewarken sepatah perkatahan tatkala mendenger oetjapannja Souw Tjeng, hanja dengan tida merasa ia telah ketesken aer mata. Sementara Tjoen Swie jang bermoeia beringas mendenger namanja Loen Tek diseboet, sekarang sasoedahnja nampak itoe orang terkoetok telah bernapas lagi hatinja merasa kasian djoega. Ia telah toendoekken kepalanja sambil awasken itoe korban jang poetjet parasnja.

Kamocdian sasoedahnja entjek Tjoe Lay poenja ingetan dateng kombali, laloe ia titahken Souw Tjeng soepaja kabarken itoe kedjadian pada politie.

S-bentar lagi politie soedah dateng ka itoe tempat dan lakoeken papreksahan sebagaimana moestinja.

Di atas medja toelishja Loen Tek ada terdapat sepotong serat jang diadresken boeat politie. Itoe socrat ada berboenji begini:

Disampeken pada jang berwadjib, baloea saja bernama Tan Loen Tek terlachir ili Soerabaja dan soedih tinggal lama di Batavia.

Selama saja hidoep saja banyak melakoeken kedjahatan, boekannja mentjoeri dan sebagianja, aken tetapi saja poenja kedjahatan itoe boeat oeroesan prampoean.

Lantaran itoe, maka saja telah mendapet goda'an jang boekan-boekan dari itoe bebrapa korban jang saja soeda bikin sia-sia. Saja merasa sanget tida tentrem satelah mendapet itoe roepa-roepa ganggoean dari

aloesnja itoe bebrapa korban. Maka djoega saja telah ambil poetoesan pendek dengan abisken saja poenja diri sendiri.

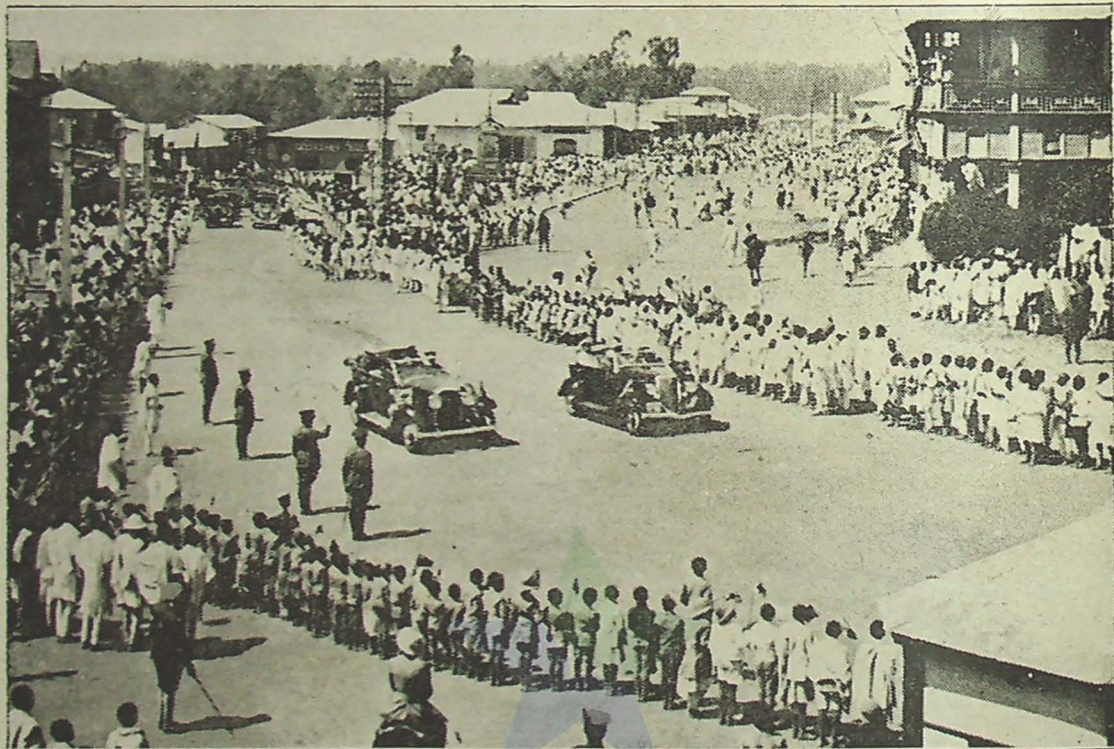
*Ini kamatian lantaran saja poenja perboecatan.
Harep jang berwadjib mendapet:taoe.*

Tan Loen Tek.

Dengen tjepet satoe taon telah liwat sedari Loen Tek beboeh diri sendiri lantaran merasa tida tentrem adanja roepa-roepa goda'an dari aloesnja banyak prampoean jang ia soedah bikin sia-sia di masah hidoepnja, atas kainingnannya entjek Tjoe Lay dan djoega dengan setoedjoenja Loan Nio sendiri; itoe gadis telah menikah dengan Souw Tjeng.

Itoe sepasang orang moeda jang telah menjinta satoe sama laen, rasaken sanget beroenteng.

Seinentara Tjcen Swie poen sadjek Souw Tjeng menikah liwat lima boelan telah menikah lagi.....

PARADE DI ADDIS ABEBA. — Balatentara Abessynier baroe ini bikin parade di Addis Abeba di hadapan Keizer. Auto jang moewat Keizer dan pangikoet-pangikoetnja selagi liwatken pasar, menoejdjoek ka lapangan parade. DONISIA

HOE YONG TAN KIAM

(Samboengan Hoe Yong Kiam)

Menoeroet tjeritanja:

S I L I N G F U N G

Ditoeterken oleh:

JE KA DE

10

„Itoelah gampang sadja,” kata Tjian Soe dengan menjengir, „di dalam pasar ada satoe orang jang baroe ditinggal mati istrinja, sekarang asik tjari njonja djanda boeat penggantinja; tapi sampe sabegitoe djaoeh ia masih belon dapet orang jang dipenoedjoe. Belakangan ia liat enso Pit Koei, jang telah tarik hatinja, hingga ia lantas ambil poetoesan boeat ambil enso Pit djadi istrinja. Maka itoe, djika enso Pit soeka meloeloesken, ia senang kaloearken oewang kawin lima-poeloeh tail banjaknja. Tjara begitoe, boekan sadja mama bisa bajjar oetangnja Pit Toako doea-poeloeh tail, malah masih bisa poenjai oewang lebihnja tiga-poeloeh tail perak, satoe djoemblah jang tida bisa dibilang ketjil, kerna dengan oewang sabegitoe, mama dan tjoetjoe prampoean bisa liwatken penghidoepan tjoekoep djoega sampe bebrapa taon lamanja. Selaennja itoe, mama toch taoe sampe abis tabeatnja Oey Toako, jang kaloe itoe oetang tida lantas dibajar, boekan sadja kae aken mendapat soesah, malah akoe djoega bisa mendapat tjilaka!”

Oetjapan terseboet, jang separo aloes dan sebagian keras, telah membikin Pit-boh, saorang prampoean toea, ketakoetan boekan maen. Dengan lantas ia adjak mantoenja berdami, jang sebaliknya lantas menangis dengan sedih.

„Peroetkoe toch lagi mengandoeng,” kata Thia-sie kamoedian, „hingga kaloe akoe beranak lelaki, apa boekan djadi menjamboeng toeroenannja koe-lawarga Pit? Dengan begitoe, tjara bagaimana akoe bisa kawin lagi?”

„Itoelah tida apa,” menjaet Tjian Soe dengan tjepet, „nanti kaloe soedah beranak dan anak itoe lelaki, boleh kirim poelang boeat samboeng toeroenan she Pit.”

Pit-boh merasa serbah salah, tapi ia boedjoek dan minta Thia-sie soeka menoeroet, hingga itoe njonja djanda terpaksa meloeloesken, kendati saugnet bertentangan dengan kemaean hatinja.

Tjian Soe djadi girang sekali, ia tjepet berla-

loer. Fembatja tentoe bisa tebak, siapa adanja itoe lelaki jang ditinggal mati istrinja, jang ingin poenjaken Thia-sie sebagai pengganti istrinja itoe, ialah boekan laen orang dari pada Oey Toa jang terkenal. Tapi Pit-kee Poo-sie tida ketahoei ini.

Dengen lekas Tjian Soe tjari Oey Toa, pada siapa ia toeterken tentang berhasilnja iapoenja pakerdjahan, hingga tentoe sadja itoe orang she Oey djadi girang sekali.

Oey Toa sigra kaloearken tiga-poeloeh tail oewang perak, brikoet itoe soerat oetang dari Pit Koei, serahken semoea pada Tjian Soe boeat dieroes terlebih djaoe. Tjoema ia memesen, sabentar menggerib Thia-sie moesti dibawa.

Waktoe djam jang didjandji telah sampe, Pit-boh dan Thia-sie merasa berat sekali di hatinja masing-masing, maka zonder merasa iaorang djadi saling peloeok sembari menangis dengan sedi sekali. Itoe, sebagaimana kita taoe, telah dapet didenger oleh Lo Soan Tjoe, jang kabetoelan meliwat di itoe desa, maka ini gadis sigra menghampirin.

„Kerna apa kae orang sesambatan?” si nona tegor marika.

Pit-boh brenti menangis, tapi tenggorokannja seperti terkantjing, hingga ia tida bisa kaloearken barang sapatah perkatahan. Kamoedian ia bisa djoega menoetoer kendati dengan soesah pajah.

Mengetahoei doedoeknja perkara, Lo Soan Tjoe tjoeriga keras Oey Toa goenaken akal boesoek, diam-diam ia berpikir. Kamoedian ia boedjoek Pit-kee Poo-sie djangan bersedih, sedeng pertoe-loengan boeat marika, ia sanggoepin, atas mana Pit-kee Poo-sie djadi tertawa, tapi marika tida loepa hatoerken trima kasili.

Dengen lantas Soan Tjoe kaloearken doea-poeloeh tail oewang perak, serahken itoe pada Pit-boh sembari kasi taoe, tjara bagaimana itoe orang toea haroes berboeat, siapa trima itoe oewang zonder soengkan-soengkan dan lantas djadi-ken satoe dengan itoe oewang tigapoeloeh tail pe-

rak, pemberian dari Tjian Soe.

Tida lama Tjian Soe mendatengin sembari iringken saboeah djoli ketjil, sesampnja di depan pintoe ia mengaso sabentar, nken lantas dengn roepa girang dan terboeroe-bceroe bertindak masoek. Tapi Soan Tjoe jang siang-siang soedah sedia, dengn tjepet tepok dadanja sembari angkat ka atas iapoenja sendjata kauw, diantjemken pada itoe orang she Tjian.

„Kaoe inilah jang dipanggil Tjian Soe,” si nona membentak dengn bengis. „Bagoes, akoe memang sedeng toenggoe kaoe. Kaoe taoe bahoea Thia-soe itoe ada soedarakoe jang toea, jang kendati oesiahnja masih moeda tapi soedah ambil poetoesan boeat djalanken kasoetjian terhadep soeaminja marhoem? Maka itoe, amat tida pantes kaoe soeda paksa padanja boeat menikah sama Oey Toa, hingga akoe jang mendapat taoe, tentoe sadja tida ingin biarken itoe hal jang bertentangan dengn soedarakoe sampe terdjadi. Maka kaoe orang, bangsa penipoe, lekas moendoer dari ini hal!”

Tjian Soe merasa sanget kaget, ternyata dari iapoenja paras moeka jang berobah setjara mendadakan.

„Loo-mama, apakah ini ada dari kaoe orang poenja kemaoean?” tanja itoe kaparat pada Pit-boh. „Kenapa waktoe permoela kaoe orang menoeroet?”

„Ja waktoe permoela, tapi sekarang tida!” menjaet Soan Tjoe sambil kaloearken djengekan dari idoengnja.

Tjian Soe awasin si nona, ia dapet kenjataan: bahoea gadis itoe berpakean sebagai orang desa, jang mana membikin hatinja djadi brani poela, maka ia lantas berkata:

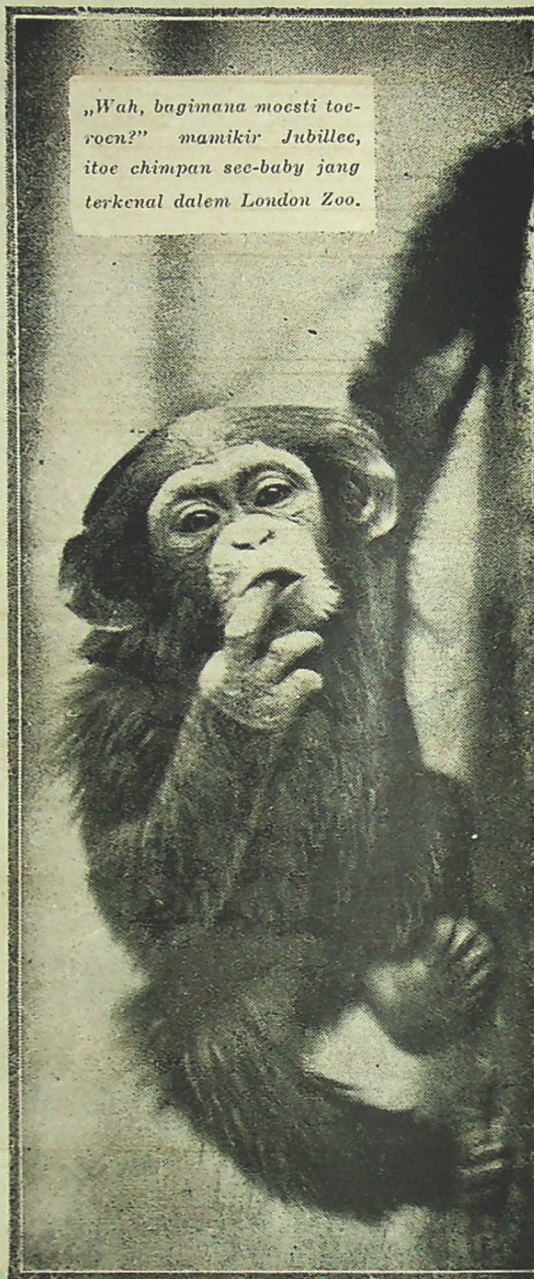
„Tida soeka ja soedah, asal kaoe orang poelangken doeit kita limapoeloh tail perak.”

Soan Tjoe prentah Pit-boh kaloearken djoemblah terseboet, taro itoe di atas medja, satelah mana keroe ia lepas tangannja.

„Ambil itoe cewang dan lekas berialoe!” mamintah si nona sembari toendjoek oewang terseboet. „Kaoe taoe Oey Toa, bahoea ia djangan tjoba akaljn lagi soedarakoe, kerna akoe aken sateroesnja di sini. Kaloe ia membandel, djangan harep djiwanja aken tinggal selainet!”

Tjian Soe jang meliat itoe oewang djoemblahnja ada tjotjok dengn permintahannja, telah tida bisa berkata-kata; apa lagi ia lia; sikep jang garang dari Soan Tjoe, telah menambahkan iapoenja kakederan. Maka itoe, dengn terpaksa ia raep itoe oewang di medja, satelah mana ia kaloear dan adjek poelang orang-orangnja dengn djoli

„Wah, bagaimana moesti toeroen?” mamikir Jubillee, itoe chinpan see-baby jang terkenal dalem London Zoo.

kosong. Di roemahnja, ia mengadoe-biroe pada Oey Toa, jang djadi goesar sekali sampe berlompat-lompat seperti orang edan, sedeng itoe oewang limapoeloh tail dilempar ka tanah.

„Orang tra poenja goena!” bertreak Oey Toa dengn goesar. „Kenapa kaoe maoe trima itoe oewang dengn begitoe sadja? Apa kaoe kira boeat ini oeroesan akoe tida kaloear banjak oewang? Kaloe marika menclak, toch kace tida haroes am-

bil ini cewang, tetapi sigra rampas itoe prampoeran dengan paksa. Kenapa kaeo tida berboeat begitoe? Kenapa . . . . .?"

„Kaeo djangan bitjara begitoe, toako," kata Tjian Soe dengan djengkel. „Akoedjoega bisa berboeat sebahimana jang kaeo kata kaloe dapet koetika tapi itoe ade prampoeran dari Thia-sie, jang diika diliat dari keadahan tereboehnja jang lemah, crang tida nanti kira ada begitoe koeat neganja, terboekti dengan iapoenja tahanan pada dadakoe dan akoe tida bisa bergerak barang sedikit . . . . ."

„Tida apa," djawab Oey Toa „Kaeo boleh adjak semoea soedara-soedara, pergi lagi ka roemahnja itoe orang she Pit, rampas dengan paksa itoe prampoeran moeda dan kaloe tida djoega berhasil, boleh minta ganti karoegian lima-ratoes tail perak, jang telah dikaloearken berhoeboeng dengan marika poenja kesangoepan mendjadi istrikoe. Sedeng itoe si gadis desa, poen boleh sekalian dirampas."

Tjian Soe manggoet beroelang-celang, satelah itoe ia giring kambrat-kambratnja sadjoemblah ampatpoeloeh orang, jang rata-rata pegang sendjata terhoenoes dan beke! tambang, brangkat ka roemahnja koelawarga Pit dengan bawa obor.

Satelah Tjian Soe menjingkir dari roemahnja, lagi-lagi Pit-kee Poo-sie matoerken trima kasih pada marika poenja gadis penoeloeng, siapa sebaliknja ganda dengan tertawa.

„Djangan kaeo orang berboeat begitoe," kata si nona kamoedian. „Oey Toa dan Tjian Soe nistjaja sken balik lagi."

Mendadak Pit-kee Poo-sie tertjengang sekali mendenger itoe oetjapan, ternjata dari iaorang poenja roman moeka jang berobah poetjet.

„Djangan takoet," Lo Soan Tjoe menghiboer, „sebab masih ada akoe di sini."

Dengen lantasi nona berpaling pada iapoenja boeroeng, jang mentjlok di poendaknja, dan kata:

„Moestika-koe, pergillah kaeo mendjaga di loear, kaloe ada orang mendatengin, lekas kasi taoe padakoe."

Itoe boeroeng Kakatoea manggoet sambil terbang ka loear, hal mana membikir Pit-kee Poo-sie djadi tertawa.

„Boeroeng adjaib," marika nemoedji dengan berbareng.

„Sekarang," kata Soan Tjoe pada marika, „kae moesti berdiam di dalem dengan koentji pintoe, samentara akoe saorang diri mendjaga di loear, kerna akoe koeatir marika dateng dengan berkawan banjak, hingga selagi jang separo kraboetin akoe, jang laen bisa nerobos masoek dan hawa lari enso

dengan laloeara."

Pit-boh njataken setoedjoe beroelang-celang.

Hari telah jadi gelap betoe!, maka pane-rangan sigra dipasang. Thia-sie oendang tetamoe atawa penoeloengnja minoem thee, sesoedah itoe Pit-boh tanja asal-oesoelnja itoe gadis. Tapi sabelonnja gadis kita kaboeroe menjaeot, atawa si boeroeng Kakatoea lantasi berseroe:

„Kouwunio, lekas ka mari; ada banjak sekali orang lagi mendatengin!"

Soan Tjoe sigra lompat kaloeear, prentah Pit-kee Poo-sie koentji pintoe. Ia berdiri membela-kangin pintoe itoe sembari genggem keras iapoenja sepasang kauw. Dari djoeroesan Selatan ia liat Tjian Soe mendatengin, diiring oleh goendalgoendalnja sadjoemblah ampatpoeloeh orang kira-kira.

Tjian Soe liat si nona berdiri saorang diri, sikepnja separo tertawa dan separo goesar, hingga tida terasa lagi iapoenja kagoesahan djadi sirep sebagian, tapi ia tida brani madjoe teroes.

„Oewang lenapoeloeh tail perak toch kaeo soedah bawa," kata Soan Tjoe sambil menoeding dengan sendjatanja, „maka apa jang kaeo maoein lagi sekarang dengan bawa kambrat begitoe banjak? Lekas bitjara sabetoelnja, kaloe kaeo brani membela atawa berlakoe koerang-adjang, djangan harep djiwamoe bisa poelang dengan slamet!"

„Kita maoe tanja, sebab apa kaeo orang baltaken itoe pernikahan begitoe mendadak, hingga meroegiken kita boekan sedikit? Kaeo haroes taoe, bahoea kita bikin persediaan pernikahan amat besar, hingga kita sampe kena pake doeit orang, maka itoe kita dateng poela boeat minta itoe karoegian . . . . ."

„Berapa banjak?" Soan Tjoe memotong sembari tertawa.

„Lima-ratoes tail perak."

„Ha ha ha, tida sebrapa, tida sebrapa."

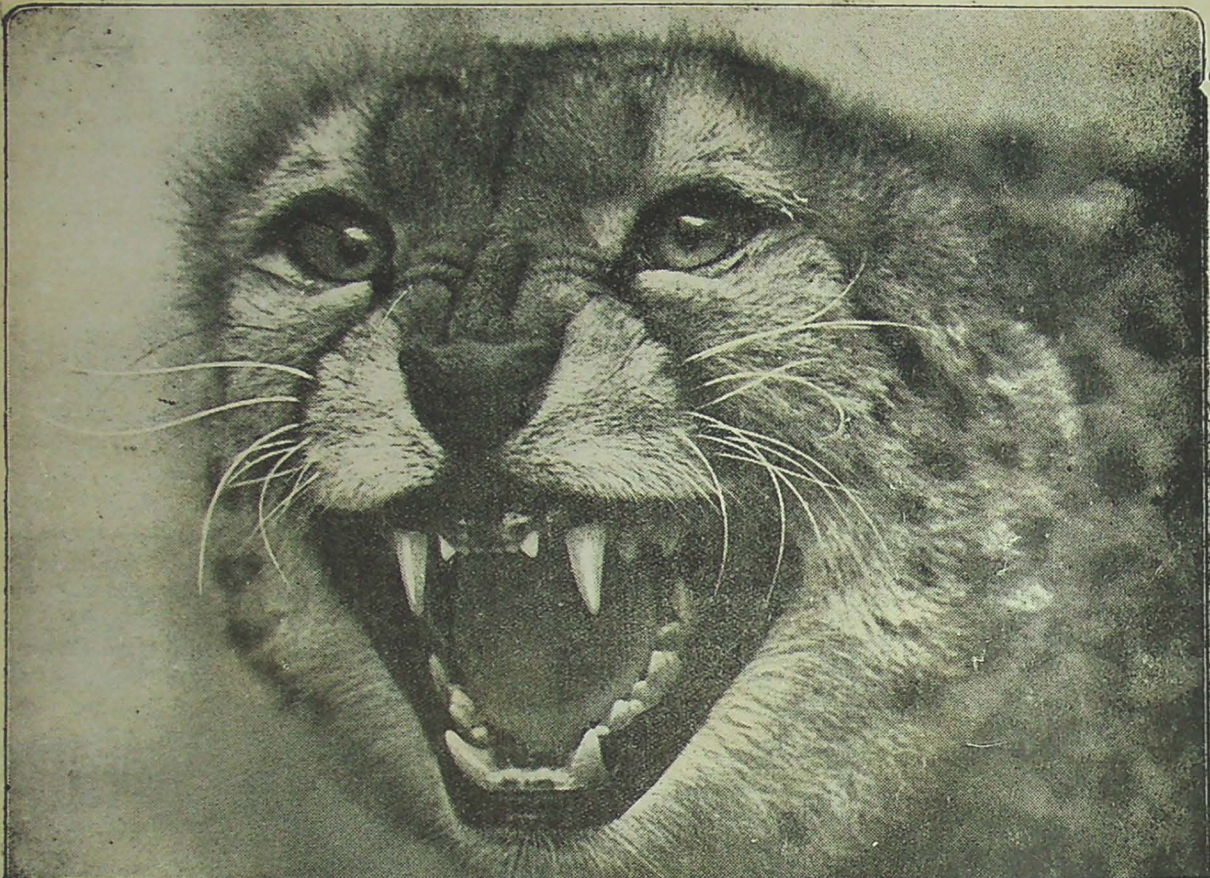
„Apa kouwunio jang maoe kaloeearin?"

„Ja, ada, ada."

Berbareng dengan itoe Soan Tjoe sodorken ka depan iapoenja sepasang houw-touw-kauw, dan membentak:

„Kalahken doeloe akoe poenja sendjata, baroe akoe serahken itoe oewang!"

Antara itoe kawan boeaja narat, ada satoe orang jang hatinja brani dan kepandeannja boleh djoega. Ia itoe ada Tjie Djie, terdjoeloek Mo-sitkim-kong, jang koetika mendenger perkata'annja si nona, telah djadi tida sabar dan dengan sigra angkat iapoenja toja ditimpahkan pada kapalanja Soan Tjoe dengan tipoe „Beng-houw-kim-yoo".

Harimau, sembojan dari keangkeran dan kegarangan.

„Bagoes!” Soan Tjoe berseroe, berbareng ia kelit sambil gaet toja moesoehnja, dan dengan iapoenja sendjata kauw jang seblau, ia dorong moesoeh itoe ka belakang, hingga itoe orang she Tjje bersama-sama tojanja djato tjelentang. Itoe telah membikin jang laen - laenja djadi tertjengang bcekan maen, hingga tida ada sabidji manoesia poela jang brani madjoe.

Liat itoe, Soan Tjoe lantass mengarti, bahoea antara moesoehnja nistjaja soeda tida ada orang jang pande lagi, hingga kebraniannja djadi bertambah-tambah. Dengan tjepet ia lompat ka depannja Tjian Soe, siapa boeroe-boeroe balik dirinja dan merat, tapi tida kaberoe dan sakali ditendang oleh si nona, ia roeboeh dengan terbalik-balik. Soan Tjoe memboeroe, tandelken lehernja itoe boeaja darat dengan iapoenja houw-tauw-kauw, hingga itoe orang she Tjian djadi kaget satengah mati.

„Ini hal tida menjangkoet padakoe, kouwnio,” meratapp Tjian Soe dengan soemanget separo boe-

jar, „semoea ada Oey Toa poenja gara-gara...”
„Itoe lima-ratoes tail perak maoe atawa tida?”
Soan Tjoe menjindir.

„Tida, akoe tida brani menggretjok lagi. Ampoeninlah kouwnio.”

Soan Tjoe angkat sendjatanja seraja membentak:

„Lekas maboer dan kasi taoe Oey Toa, kouwnio aken menoenngoe samentara waktoe boeat ketemoel padanja, maka ia djangan ka mana-mana.”

Tjian Soe merajap bangoen, bersama-sama semoea goendalnja ia merat dengan pesat, laksana tikoos dikedjer koetjing.

Atas ketokkan pada pintoe, Pit-kec-poesie kaloe ar dan silahken Soan Tjoe masoek, begitoe poen boeroengnja si nona.

„Selandjoetnja iaorang tentoe tida brani menggretjok poela,” kata si nona seraja tertawa.

(Adu samboengannja).